

€

PENSIOEN

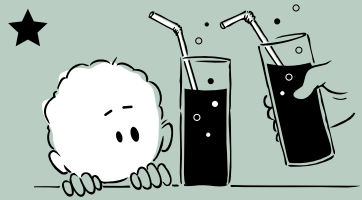
Niels

50

& het geldmysterie

////// Karin Merkus ////

€

100

50ct

BELASTINGEN

Sparen

Bank

20ct

Maaike

week van het geld

Niels & het geldmysterie

© 2016: Karin Merkus

NUR 282 / 283

Dit boek is een initiatief van Diede Panneman van Sprenkels & Verschuren (www.sprenkelsenverschuren.nl) in samenwerking met Monica Swalef van Swalef pensioenjuristen en academie (www.swalef.nl) en Kornelis Wetsema van Catapult creëert (www.catapult.nl).

De verhalen in dit boek zijn bedoeld om reeds op jonge leeftijd bewustzijn van geldzaken te creëren. Daarbij is er bewust voor gekozen om geldzaken op een speelse manier onder de aandacht te brengen, zonder daarbij volledig te willen zijn.

We ondersteunen het initiatief Kinderzwerfboek van het Nationaal Fonds Kinderhulp. Geef het boek door. Lees meer hierover op www.kinderzwerfboek.nl.

Kennis moet je delen, niet bezitten. De initiatiefnemers vinden het leuk als je laat weten wanneer je onderdelen uit dit boek (her)gebruikt en gaan er vanuit dat je dan steeds de bron vermeldt. Vragen en verbeteringen zijn meer dan welkom via www.nielsontdekt.nl.

Niels

& het geldmysterie

Karin Merkus

Sponsoren

van Niels & het geldmysterie

Leeswijzer

Voor jou

Dit boek gaat over de avonturen van Niels. Over wat hij meemaakt. Dat heeft altijd wel iets met geld te maken. Lees de verhalen en je leert vanzelf meer over alle geldmysteries. Wil je meer weten? Praat er dan eens over met je ouders/verzorgers of ga gauw naar de website **www.nielsontdekt.nl**. Doe daar de Geldtest en kijk of je net zo veel over geld weet als Niels!

Voor ouders/verzorgers

Dit boek kunt u aan uw kind voorlezen, u kunt uw kind er zelfstandig in laten lezen en u kunt het boek ook zelf lezen. Maar dit boek biedt meer: het is ook een kans om uw kind iets bij te brengen over verantwoord omgaan met geld. Op de website staan vragen die u samen met uw kind kunt bespreken.

Voor leerkrachten

U kunt het boek onder de aandacht brengen tijdens de Week van het geld, die jaarlijks plaatsvindt op scholen in Nederland. Ook kunt u met de klas de vragen van de website behandelen.

Kijk op www.nielsontdekt.nl voor nog meer weetjes en vragen over geld.

Wat we nodig hebben is niet de wil om te geloven, maar de wil om te begrijpen

Bertrand Russell

(1872-1970)

Brits filosoof, wiskundige, historicus,
winnaar Nobelprijs voor de Literatuur 1950

Voor alle kinderen die wijs willen zijn in geldzaken

Inhoud

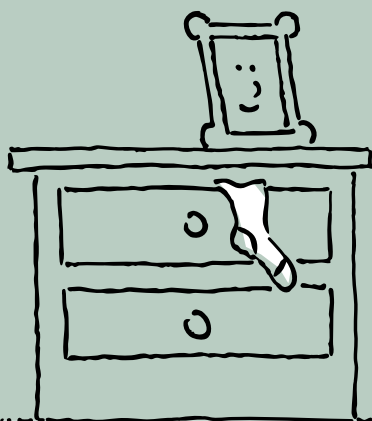
1. Het muntje van vijftig eurocent	8
2. Een bank waar je niet op kan zitten	14
3. Niels wil een huis kopen	22
4. Niels en Maaïke gaan naar de bank	30
5. Niels en Maaïke schoppen een ruit in	38
6. Verzekerd, wat is dat?	44
7. Niels en Maaïke willen een nieuw skateboard	52
8. Niels en Maaïke starten een onderneming	58
9. Niels heeft twijfels	66
10. Niels wordt aandeelhouder	74
11. Oma is ziek	80
12. Belastingen, wat zijn dat voor dingen?	86
13. Maaïke verhuist	92
14. Over werkloosheid	96
15. Een zomer zonder Spanje is geen zomer	104
16. Voor altijd vakantie	110

*Dit is vijftig
eurocent van
mijn opa*

En beloof me dat je er
niets anders dan alleen
maar snoep van zal kopen!

Bewaar hem
maar goed,
Niels

50ct

Koop hier maar
een grote snoepzak
van, Niels

1. Het muntje van vijftig eurocent

Niels zat op de rand van zijn bed. Hij keek naar buiten. Het was net of de wolken net zo verdrietig waren als hij. De regendruppels speelden tikkertje op zijn raam. Hij probeerde zijn kamer rond te kijken, maar kwam niet verder dan de foto van opa. Al bijna een jaar lang had die zijn ereplaats behouden tussen de medailles van Niels. Niels probeerde verder te kijken. Misschien konden zijn boeken hem nog op leuke gedachten brengen? Het was net alsof iemand anders zijn hoofd steeds terugduwde naar de foto. Tot de foto zo wazig was, dat hij wel moest knipperen met zijn ogen. Dikke tranen vielen op zijn schoot.

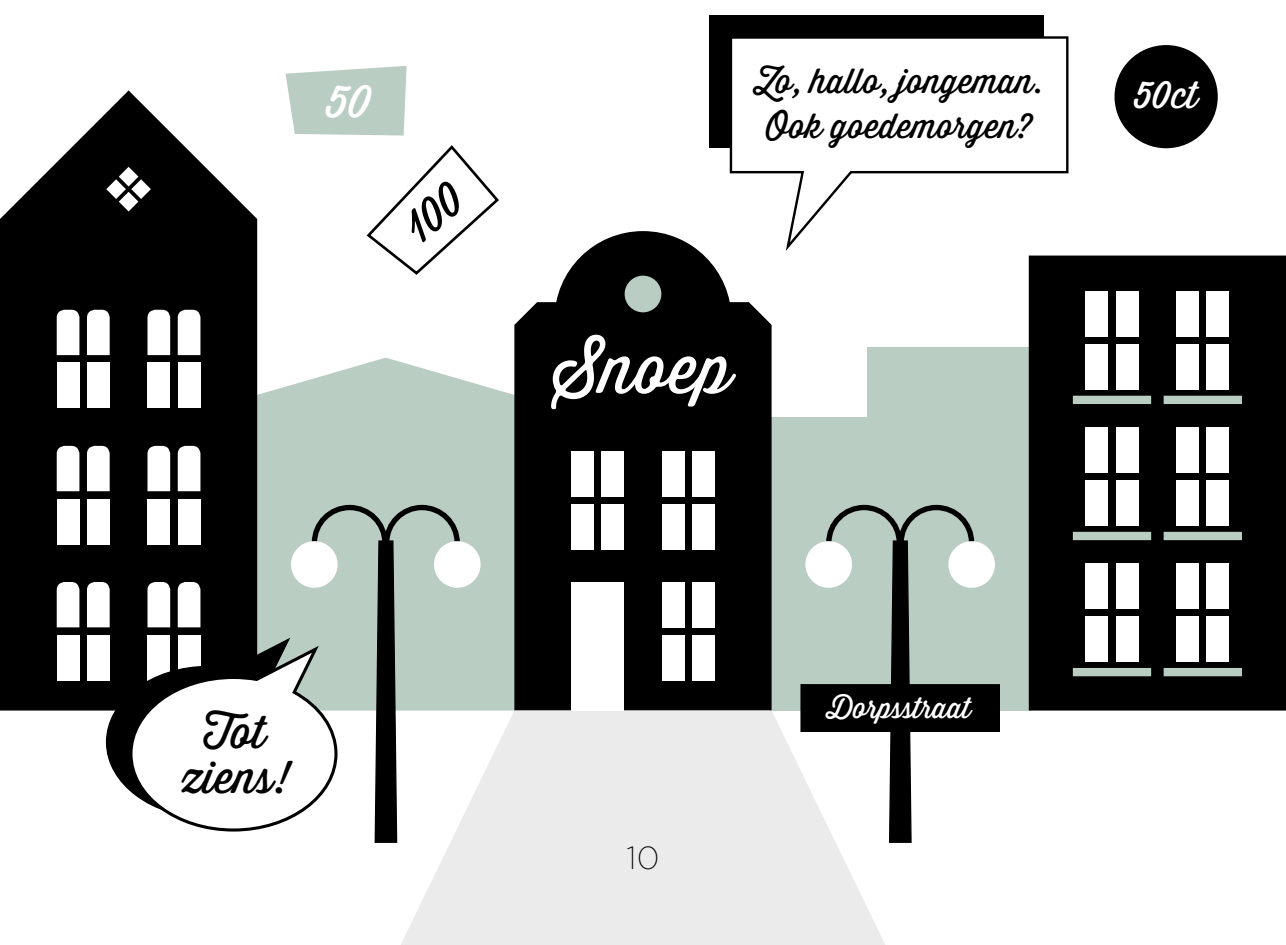
Vandaag was zijn opa's verjaardag. Normaal waren ze dan natuurlijk appelbollen in de stad gaan eten. Maar vandaag niet. Waarom gingen opa's dan ook dood? Niels kneep zijn handen strak om het doosje heen. Het doosje dat hij vier jaar geleden van zijn opa had gekregen. Er zat een muntje van vijftig eurocent in. Op zijn zevende verjaardag had zijn opa dit aan hem gegeven.

'Koop hier maar een grote snoepzak van, Niels,' had opa er plechtig bij gezegd.

'Hier kocht ik vroeger altijd van die heel grote zakken van. En dan werd m'n moeder kwaad, joh.' Opa had erbij geknipoogd. 'Bewaar hem maar goed. En beloof me dat je er niets anders dan alleen maar snoep van zal kopen! Oké, Niels?'

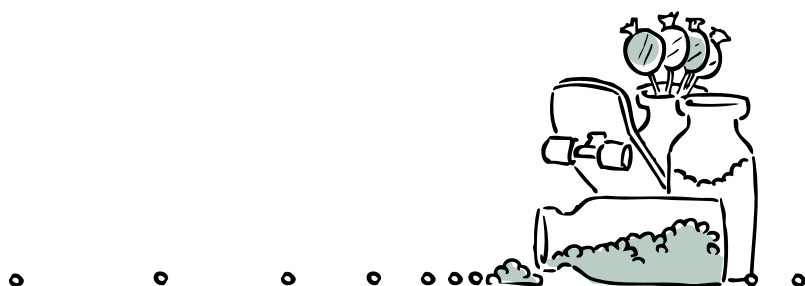
Niels glimlachte bij de gedachte aan zijn opa's knipoog. Hij opende het doosje. Zou hij het vandaag gaan doen? Opa's eerste verjaardag buiten deze aarde?

Niels klapte het doosje weer dicht. Hij had besloten. Een grote snoepzak. Dat ging hem helpen. Kon zijn opa hem toch nog een beetje trakteren van waar hij dan ook was.

Aangekomen in de winkelstraat, klemde Niels zijn skateboard onder zijn arm. Hij zette zijn benen flink ver uit elkaar zodat hij lekker stevig op de grond stond. Zo. Nu had hij echt even de tijd om eens goed in de vitrine te kijken. De regendruppels van die ochtend hadden inmiddels plaatsgemaakt voor een klein streepje zon, dat spiegelde in de winkelruit. Niels deed een stapje opzij zodat hij beter zicht had. Lolly's, spekjes, zuurstokken. En daarboven een plank met allemaal glazen potten met honderden ballen in alle kleuren erin. Hij voelde in zijn zak. Het kleine muntje van vijftig eurocent voelde vandaag als zijn beste vriend. Hij kneep zijn hand er nog eens extra stevig omheen en deed met zijn andere hand de deurklink naar beneden. Zijn schouder duwde de winkel deur open zodat hij intussen niet zijn skateboard zou verliezen. Met een zwaai en een hoop kabaal viel hij met deur en al de snoepwinkel binnen. Zijn skateboard belandde onder in een rek met glazen potten gevuld met snoep, en zelf lag hij languit op de vloer.

'Zo, hallo, jongeman. Ook goedemorgen?
En wie ben jij dan wel?'

Niels veegde zijn krullen uit zijn ogen en krabbelde overeind. Intussen keek hij omhoog, recht in de ogen van een dikke vrouw met bolle wangen. Daaronder grote schouders die overgingen in stevige armen in de zij. Ook zag hij een heleboel ruitjes die hem deden denken aan oma's schort.

'Goedemorgen, mevrouw. Eh... ik ben Niels. En dit is mijn skateboard. En dit...' Hij wurmde zijn hand uit zijn broekzak en hield het muntje omhoog. '...is vijftig eurocent van mijn opa.'

'Van je opa? Geef maar snel terug dan, jochie. Van je opa, ha. Moet niet gekker worden hier.' De mevrouw draaide zich met een ruk om en liep naar de toonbank. Daar verdween ze achter een deur.

Niels keek naar het muntje. 'Mevrouw? Mevrouw? Ik kan hem niet teruggeven! Mevrouw!' Hij strekte zijn hals zo ver uit, dat hij net om het hoekje kon kijken. 'Joehoe, mevrouw! Ik wil er graag snoep van kopen. Opa wil ook dat ik dat doe. Hij is vandaag jarig. En dit is zijn eerste verjaardag niet op aarde. Hij is in de lucht. Mevrouw?'

Hij keek weer naar het muntje. Zijn schouders zakten langzaam naar beneden, en hij ging op zijn hurken zitten. Lukte dan ook niks vandaag?

'Jochie?'

Hij sprong op. 'Mevrouw? Ja, nou. Ik kan het echt niet meer teruggeven, hoor. Ik heb het gekregen toen ik zeven was en ik moest er een heel grote snoepzak van kopen van mijn opa.'

Net als hij altijd deed toen hij klein was. En dat mocht niet van zijn moeder.' Hij liep naar de mevrouw toe. Haar rode wangen gingen zo ver omhoog, dat hij haar ogen bijna niet meer kon zien.
'Nou jochie, je hebt eigenlijk ook wel groot gelijk. Vul jij maar even een snoepzak. En dan zullen we zo weleens wegen wat je kan kopen met dat mooie muntje.'

*Alstublieft mevrouw,
een grote snoepzak!*

*Met een sierlijke
boog overhandigde
Niels de vijftig
eurocent*

*Jochie,
vijftig eurocent
is veel te weinig*

////////////////

2. Een bank waar je niet op kan zitten

Een minuut of tien later had Niels een grote zak gevuld. Hij had alle rekken bekeken, en alle vormen, kleuren en maten snoep zaten nu in de zak. Hij had zichzelf eens goed verwend. Tevreden liep hij naar de toonbank. 'Alstublieft mevrouw, een grote snoepzak!' Hij vouwde de bovenkant van de snoepzak dicht en overhandigde hem aan de mevrouw.

'Zo, jochie. Daar ben je even lekker mee bezig geweest, hè? Ik heb intussen zowat de hele winkel kunnen stofzuigen. Eens even kijken. Ja, dat is dan vierhonderdvijftig gram. Bijna een halve kilo. Zo. Mooie zak, hoor. Eens even kijken wat dat kost.'

Trots keek Niels naar het muntje. Dag, munt. Hij gaf hem een zoen en dacht aan opa. Hij keek even naar boven en knipoogde. Hé opa, op jou, hè? En ik zal de zak verstoppen voor mama, hoor! Met een sierlijke boog overhandigde hij de vijftig eurocent.

'Alstublieft! Van mijn opa voor mij, en nu voor u, mevrouw!'

De mevrouw nam de munt aan. Ze trok een vreemd gezicht.

Niels fronste zijn voorhoofd. Hij trok zijn ene wenkbrauw op en keek de mevrouw aan. 'Waarom kijkt u nu zo, mevrouw? Mag ik de zak nu?' Hij strekte zijn arm uit. Maar de mevrouw bewoog helemaal niet.

'Joehoe, mevrouw. Hij is voor mij, hoor. Mag ik?'

Hij begon er nu een beetje genoeg van te krijgen.

'Jochie, vijftig eurocent is veel te weinig. Daar koop je een kleine snoepzak van. Kijk, die kleine zakjes die daar hangen.'

Hij keek achterom. Er hingen hele rijen lege zakken.

Van heel klein, naar twee keer zo groot, naar twee en een half keer zo groot, en zo door tot wel tien keer zo groot.

'De kleinste, die van vijftig gram, kost vijftig eurocent. En jij hebt de op een na grootste gepakt. Valt me nog mee dat je niet de grootste van vijfhonderd gram hebt gepakt.'

'Maar opa zei dat hij er een grote van kocht.

En trouwens, die grootste zag ik niet hangen net.'

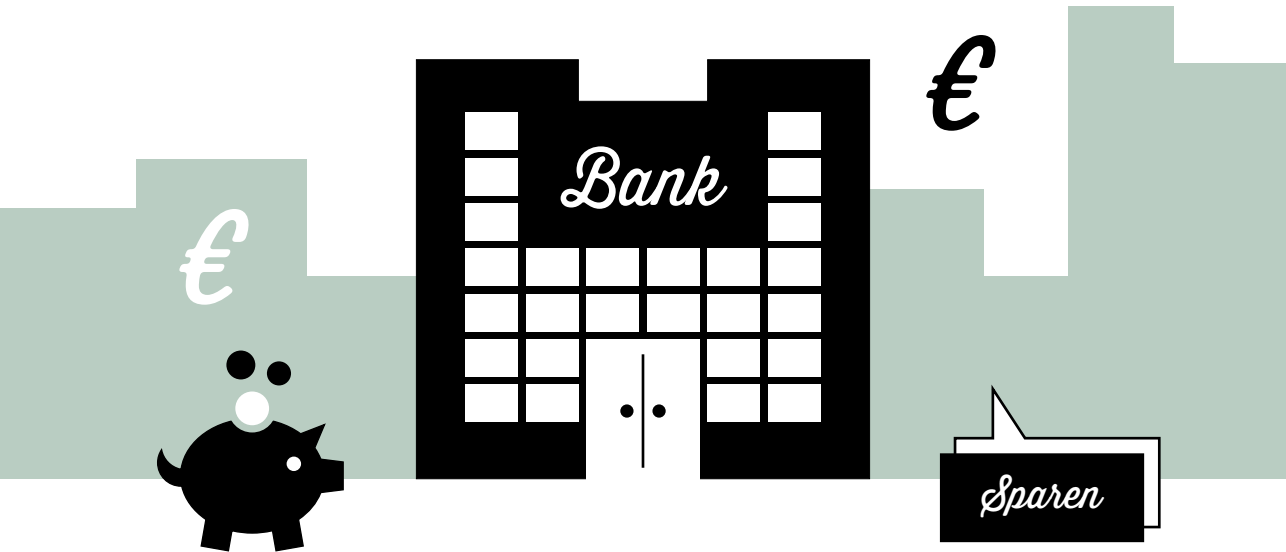
Niels sloeg zijn armen over elkaar.

'Ja, jochie, dat was toen jouw opa klein was. Toen kocht je van vijftig eurocent een grote snoepzak. Nu koop je van vijftig eurocent een kleine snoepzak.'

'Maar dat is niet eerlijk! Dan had mijn opa er beter zelf een grote snoepzak van kunnen kopen.' Zijn stem trilde er helemaal van.

Daar kan je je muntjes laten bewaren

‘Dat heeft hij vast genoeg gedaan, jochie. Maar geld wordt nou eenmaal vanzelf minder waard. Daarom heb ik alles op de bank staan.’

‘De bank? Ik mag thuis niet op de bank staan, hoor. Laat maar zitten, die snoepzak.’ Hij pakte zijn skateboard op. ‘Geef mij m’n muntje maar weer terug dan!’ Snel draaide hij zich om. Ze mocht niet zien dat er bijna een traan kwam.

‘Jochie, kom. Niet weggaan. De bank, dat is niet alleen waar je thuis op zit, maar daar kan je ook je muntjes laten bewaren. En als je ze dan weer ophaalt, zijn ze meegegroeid met de grootte van de snoepzak.’

50ct

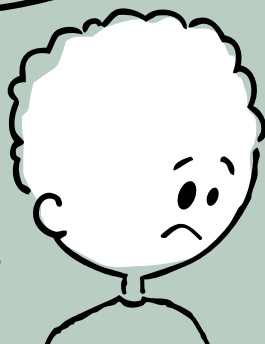
Bank? ○

☆ Niet zitten?

Brand? ☆

☆ Fai-wat? ○

Niels' hoofd tolde
ervan

Hij keek de mevrouw niet-begrijpend aan. 'Ja, ja. Ik weet echt wel wat een bank is. Maar geld dat meegroeit? En Sinterklaas bestaat ook echt, hè?'

De mevrouw knipoogde. 'Nou jochie, ik heb het wel door. Jij bent veel slimmer dan ik dacht. Maar die bank ook, hoor.' Ze pakte een punt van haar schort en poetste de kassa op.

'En waarom zouden ze mij dan meer muntjes teruggeven als ik later dat ene muntje weer ophaal?' Hij begreep er helemaal niets van.

'Omdat jij anders je muntje niet aan hen geeft.'

'Waarom niet? U doet het toch ook? Dat zegt u net zelf?'

'Omdat zij jouw muntje misschien wel kwijtraken.'

De mevrouw pakte een ander doekje en poetste verder. Niels legde zijn skateboard op de grond. Hij zette zijn handen in zijn zij. 'Kwijtraken? Hoezo dan?'

'Ja, of, eh... misschien vliegt de bank wel in de fik.

Of gaat de bank failliet. Kan allemaal. Dus.'

'Fai-wat?' Zijn hoofd tolde ervan. Bank, niet zitten. Brand. Fai-wat. Hij kreeg er alleen maar meer trek in snoep van. Maar voorlopig ging hij hier niet weg. Niet voor hij alles snapte.

De mevrouw had haar poetsdoek weggelegd en leunde met gestrekte armen op de toonbank. Grote schouders met daarboven indringende ogen die Niels aankeken.

'Luister. Jij laat je muntje achter bij de bank. Maar er kan altijd wat gebeuren met de bank. Begrijp je dat?'

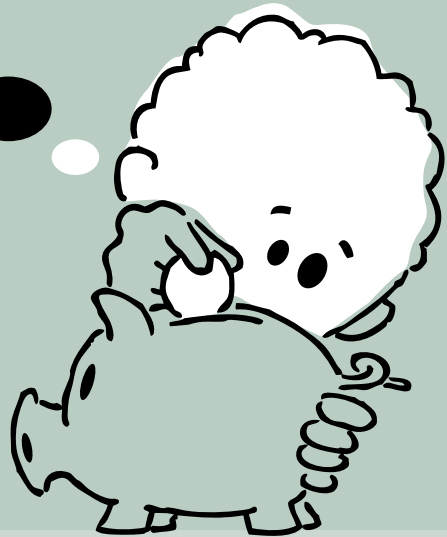
'Ja.'

Hou je muntje maar.
Als je belooft dat je het
op de bank zet, goed?

50ct

*Die grote
snoepzak, die zou
er vast wel een
keer komen!*

‘Nou, waarom zou jij dan je muntje nog aan de bank geven, als er kans is dat je het kwijtraakt?’

Niels krabde zich achter zijn oren. ‘Geen idee.’

‘Daarom geeft de bank jou dus een beetje meer.

Omdat jij de kans loopt dat bijvoorbeeld de bank in brand vliegt of straks niet meer bestaat. Dat heet failliet. En daarom krijg jij iets meer terug als je je muntje na een tijd weer ophaalt.’

‘Oké. Dus als ik het geld aan de bank geef, dan geven ze mij daarna meer geld terug omdat ze het misschien wel kwijtraken, dat muntje?’

‘Precies.’

‘Oké. Maar waarom wil de bank eigenlijk mijn muntje?’

De mevrouw keek naar hem. Ze had een klein, doorzichtig zakje van achter de toonbank gepakt.

‘Dat leg ik je nog wel een andere keer uit.

Hier, neem mee. Dit is een klein zakje. Vul het maar met wat je wil. En weet je wat? Hou je muntje maar. Als je belooft dat je het op de bank zet, goed?’

‘Oké, mevrouw. Zal ik doen!’

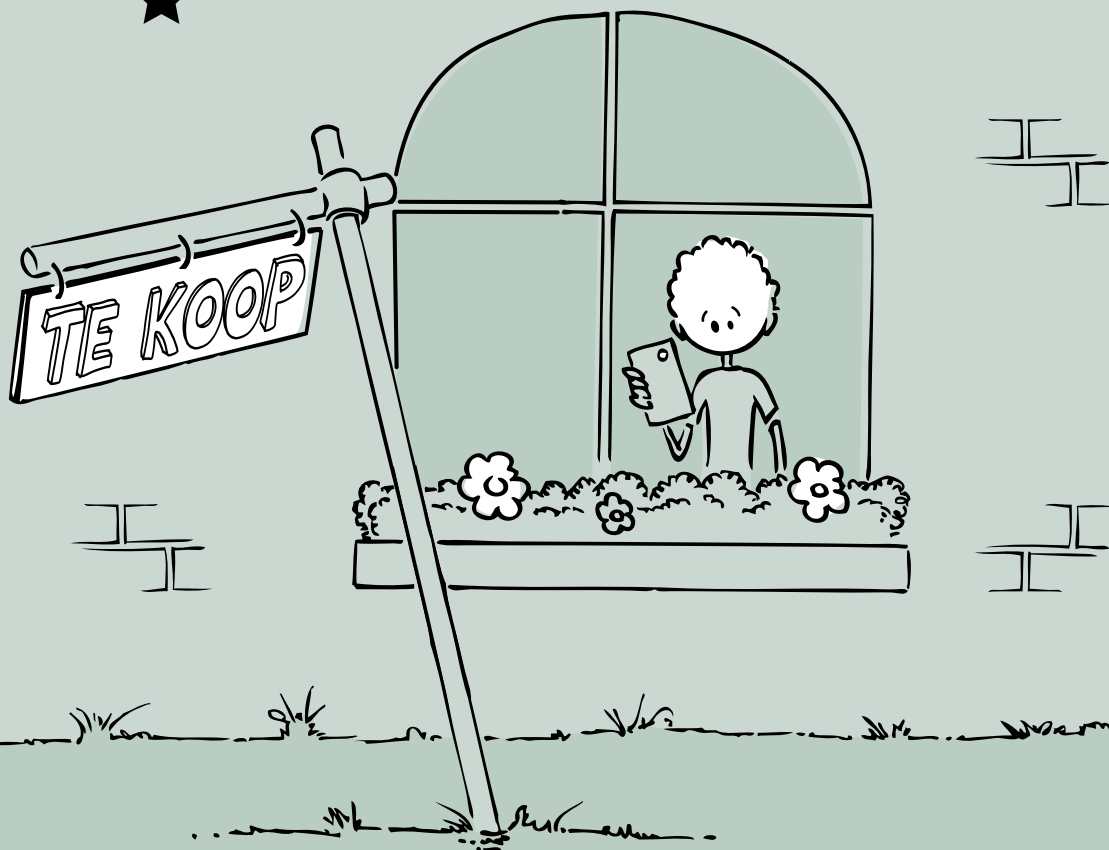
Snel vulde hij het kleine zakje met snoep. Eindelijk.

Hij draaide zich nog een keer om voordat hij naar buiten wilde gaan. ‘Dag, mevrouw! Bedankt voor de kleine snoepzak, mevrouw!’

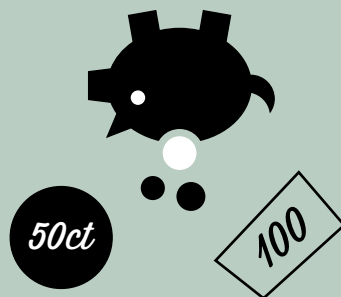
Hij kneep zijn handen om het muntje heen.

Die grote snoepzak, die zou er vast wel een keer komen!

*Hij drukte zijn neus tegen
het raam zodat hij nog net het
bordje TE KOOP kon zien hangen
bij het huis van Maaïke*

*Als de bank je zomaar geld
geeft, dan gaat toch iedereen
gewoon naar een bank om alles
te kopen wat hij wil?*

3. Niels wil een huis Kopen

'Tweehonderdvijftigduizend? Dus duizend, en dat keer tweehonderd? En dan nog meer?' Niels keek met grote ogen naar oma.

'Ja, Niels. Huizen zijn duur. Zeker tegenwoordig. Toen je opa en ik een huis kochten, kostten huizen wel vijf keer zo weinig. Maar tegenwoordig? Poeh, poeh.' Oma duwde haar elleboog in de bank en begon aan een nieuwe bladzijde in haar boek.

Niels ging voor haar staan en duwde het boek naar beneden. Hij sloeg zijn armen over elkaar. 'Oma, ik snap er niks van. Ik krijg een euro zakgeld per week! Dan moet ik dus tweehonderdvijftigduizend weken sparen om het huis van onze burens te kopen?'

'Dat zou best weleens kunnen, Niels.' Oma legde haar leesbril opzij en haar boek op haar schoot.

'Tweehonderdvijftigduizend weken. Reken eens uit op die telefoon van je hoeveel jaar dat is.'

Hij tikte in: tweehonderdvijftigduizend... gedeeld door... tweeënvijftig weken.

'Oké oma, komt 'ie. Dat is dan ongeveer achtenveertighonderd jaar. Dan ben ik nog wel even bezig als ik dat zou willen kopen.'

Oma lachte. 'Ja, Niels. Dat zijn enorme bedragen. Het is ongeveer zeven keer zo veel als een volwassene gemiddeld per jaar verdient in Nederland. Maar weet je? Niemand betaalt dat ook zomaar ineens.'

Niels liep naar het raam. Hij drukte zijn neus ertegenaan zodat hij nog net het bordje TE KOOP kon zien hangen bij het huis van Maaïke.

Het ging echt gebeuren. Maaïke zou echt weggaan. En hoe vaak zouden ze elkaar dan nog zien? Misschien wel nooit meer. Dan was ze zijn ex-buurmeisje. Zijn ex-buurmeisje met slierthaar. Dat hij al jaren kende. Hij kon zich niet eens meer herinneren hoelang. Nou ja... Eigenlijk speelden ze nu wel minder samen dan vroeger. Hij trok streepjes in de waas die zijn adem achterliet op het koude glas en ging in de vensterbank zitten. Hij voelde in zijn zak. Het muntje van vijftig eurocent had hij nog steeds bewaard. Het voelde fijn aan. Een oud huis was het wel, dat van zijn burens. Maar ja, dat van hem was ook niet veel nieuwer. Dat vonden zijn ouders juist leuk. 'Oude ornamelinten' of zoiets noemden ze die gekke kringels op het plafond.

'Oma?'

'Ja?' Oma had haar boek weer opgepakt.

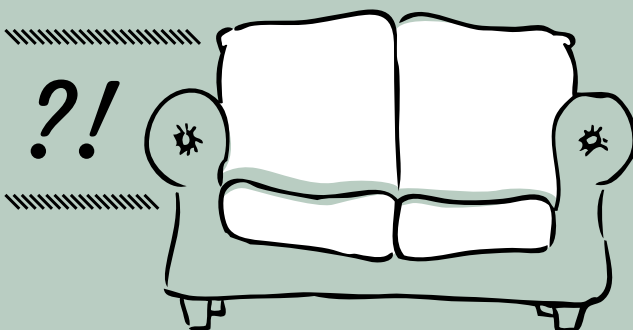
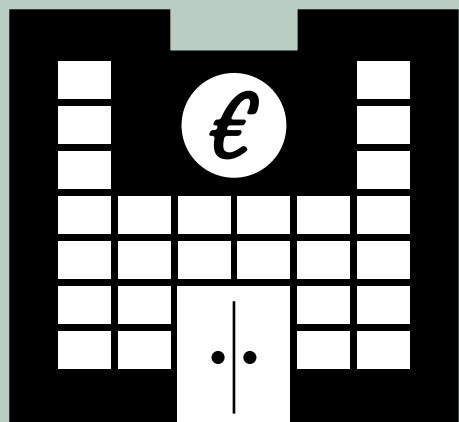
'Niemand kan dat dus zomaar betalen?'

Oma keek over haar ronde leesbrilletje heen. Ze klopte op het plekje naast zich op de bank.

Heb je weleens
gehoord van
een bank?

Die geven je geld
terug als je het aan
hen geeft, en dan doen
zij er wat bij!

Dat liet Niels zich geen tweede keer vertellen.

Hij plofte naast haar neer.

‘Niels, heb je weleens gehoord van een bank?’

Zijn hart maakte een sprongetje! ‘Ja! daar zitten we nu

op! Maar laatst zei iemand tegen mij iets over banken.

Die geven je geld terug als je het aan hen geeft,

en dan doen zij er wat bij!’

Oma’s wenkbrauwen kropen omhoog.

‘Echt waar, hoor! De mevrouw van de snoepwinkel

zei dat tegen mij.’

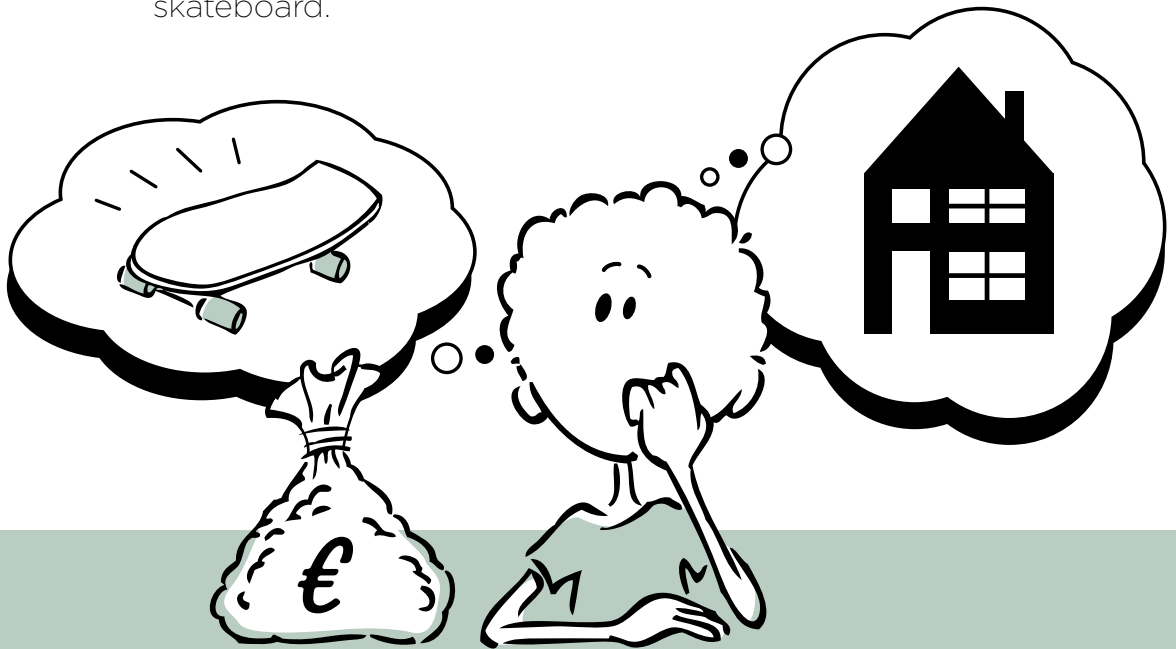
‘Snoepwinkel? Wat deed je daar dan?’

Oma’s wenkbrauwen gingen nog verder omhoog.

'O, niks. Dat is iets tussen opa en mij.'

Oma glimlachte. 'Mooi is dat. Zelfs als hij niet meer op deze aardbol rondloopt, weet hij je nog op het verkeerde pad te krijgen. Maar goed. We hadden het over een bank. Een bank, m'n jongen, daar kan je inderdaad je geld naartoe brengen. Maar je kan er ook geld halen om iets van te kopen waar je zelf te weinig geld voor hebt.' Hij keek naar oma, trok zijn mondhoeken naar beneden alsof hij zojuist een spruit had gegeten en legde zijn hand op oma's voorhoofd.

'Oma, heb je koorts? Die bank is toch niet gek? Ik moet zeggen, oma, zodra het over banken gaat, denk ik: al die grote mensen zijn gek. Die mevrouw in die snoepwinkel. En nu begin jij ook al. Als de bank je zomaar geld geeft, dan gaat toch iedereen gewoon naar een bank om alles te kopen wat hij wil? Dan ga ik gewoon daarheen en koop ik het huis van onze burens. Of een nieuw skateboard.'

Oma pakte zijn hand en legde die op haar schoot.
'Ja, Niels. Dat wij grote mensen gek zijn, daar kan je weleens gelijk in hebben. Maar banken niet, hoor. Die geven dat geld niet zomaar aan iedereen. Ze kijken eerst of je het ook weer terug kan betalen. En dat kan meestal alleen als je een baan hebt en een inkomen. Nou, en als je het niet erg vindt, ga ik nu even een dutje doen.' Oma legde zijn hand opzij, zakte onderuit en sloot haar ogen.

Niels stond voor het raam en staarde naar het bordje.
TE KOOP. Zo moeilijk kon dat toch allemaal niet zijn?
Hij moest iets verzinnen.

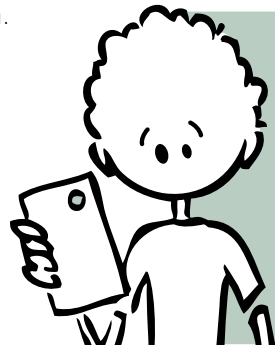
Pling!

Hij schrok op en keek naar zijn telefoon.

Hoi! Pleintje. Nu. Voetballen en skaten!

Een berichtje van Maaïke.

Oké! Ik kom!

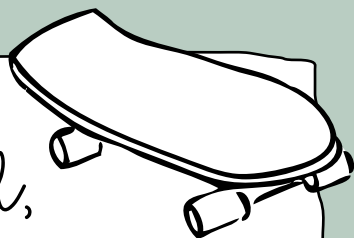

Hij trok zijn sneakers aan, griste zijn skateboard onder de kapstok vandaan en snelde de deur uit. Voor het huis van Maaïke hield hij zijn pas in. Toch gek. Dan woonde je ergens al vanaf je geboorte en dan ging je er ineens weg? Wie zou er nu dan naast hem komen wonen? Hopelijk niet weer een meisje. Nou ja. Maaïke was anders.

Maike pakte een lege fles cola
en zette hem neer

Zo. Dit is jouw doel,
daar is dat van mij. Hier!
Ze schopte een bal naar hem

Hij gooide zijn skateboard op de grond, plaatste zijn linkervoet erop en gaf een paar flinke duwen met zijn rechterbeen. Het laatste stukje voor het pleintje was het leukst. Daar ging de straat over in een soort helling, en om op het iets verhoogde pleintje te komen moest je extra snelheid maken.

'Maaike! Ik heb een raadsel voor je!

Wat is een bank waar je niet op kan zitten?'

'Wat? Een bank waar je niet op kan zitten?

Waar heb je die nou weer vandaan?'

'Van mijn oma! En van de mevrouw van de snoepwinkel.

En? Weet je het?'

'Geen idee.' Maaike haalde haar schouders op.

'Een geldfabriek!'

'Een geldfabriek? Nou, grappig, zeg.' Maaike pakte een

lege fles cola en zette hem neer. 'Zo. Dit is jouw doel,

daar is dat van mij. Hier!' Ze schopte een bal naar hem.

Hij ving hem op met zijn schoen en rolde hem daarna

in zijn handen. 'Maaike, kom. Ik moet je iets laten zien.'

Hij griste haar bij de arm. 'Pak je board!'

'Nou ja, zeg. Durf je niet meer?'

Maaike rukte haar arm los.

'Ik kan echt zelf wel op mijn

skateboard, hoor. Wat heb jij? Wacht!'

Maar Niels luisterde al niet meer.

Hij was al aan de andere kant

van de straat.

*‘Hier is het.’ Maaïke kwam
naast hem staan. Ze keken
naar boven*

4. Niels en Maaïke gaan naar de bank

Niels en Maaïke gingen op hun skateboards naar het winkelcentrum. De weg was vol stoepen, verhogingen en bochten. Ze kenden hem op hun duimpje. Meestal legden ze deze route op zaterdagmiddag af als ze een ijsje mochten halen.

‘Hier is het.’ Niels plaatste zijn skateboard onder zijn arm en stond voor een glazen schuifdeur. Maaïke kwam naast hem staan. Ze keken naar boven.

LANDSBANK stond er met grote groene letters.

Verder was het een oersaai gebouw.

‘Kom, Maaïke. We gaan naar binnen.’ Niels pakte Maaïkes board en zette het tegen dat van hem naast de glazen schuifdeur. Hij bewoog zijn armen wild heen en weer zodat de deuren langzaam opengingen. Toen stapten ze naar binnen.

In de gang stond een dame. Ze droeg een rokje en heel hoge hakken. Ze had haar armen over elkaar geslagen en keek naar Niels.

Hij stapte op haar af, ging recht voor haar staan en keek omhoog. ‘Hallo, mevrouw. Ik ben Niels. Dit is Maaïke. Zij woont naast mij. En wij willen graag tweehonderdvijftigduizend euro lenen. Ik kan er wel voor sparen.

Maar dat duurt bijna vijfduizend jaar. En mijn oma zegt dat het geen probleem is om het van de bank te lenen. Dus hier zijn we.' Hij strekte zijn arm en gaf de mevrouw een hand. Even keek hij schuin naar Maaïke, die toen stomverbaasd hetzelfde deed.

De mevrouw bewoog haar lippen, en er kwam geluid uit. 'Niels en Maaïke.'

'Precies. Niels, dat ben ik, en dit...' Hij wees naar Maaïke. '...is Maaïke.'

'Oké. Hartelijk welkom, Niels en Maaïke. Waarom hebben jullie dat geld nodig? Het is nogal een grote hoeveelheid. Kom, we gaan even zitten.' De mevrouw van de bank wiebelde op haar hoge hakken voor hen uit en gebaarde hun te gaan zitten in een paar grote, groene stoelen. Rechts ervan was een soort kuil in de vloer die eruitzag als de monding van een klein riviertje.

Er stroomde water in.

Maaïke stootte Niels aan. 'Daar kan je volgens mij fantastisch in waterskaten!'

'Sst.' Hij plaatste zijn vinger op zijn mond. 'Nu even niet. Serieuze zaken. We zijn een huis aan het kopen.'

'Zo. Zitten jullie?' De mevrouw van de bank gaf Niels een hand. 'Mevrouw Van Lang.' Daarna boog ze zich naar Maaïke. 'Mevrouw Van Lang. En wat willen jullie drinken?'

Niels keek naar Maaïke. En toen naar mevrouw Van Lang. 'Cola?'

Wauw, dit had hij veel eerder moeten bedenken.

'Ik ook!' Maaïke keek met grote ogen naar hem.

Mevrouw Van Lang keek opzij, stak twee vingers in de lucht en vormde met haar mond het woord 'cola' zonder geluid te maken.

'Zo, en vertel me nu eens even rustig waarom jullie tweehonderdvijftigduizend euro moeten lenen?'

Mevrouw Van Lang was in de derde groene stoel gaan zitten. Ze sloeg haar ene been over het andere en leek geheel op haar gemak.

'Nou, mevrouw Van Lang...' Niels sloeg ook zijn ene been over zijn andere en boog voorover. 'Kijk. De ouders van Maaïke hebben besloten te verhuizen. Dus gaat Maaïke ook weg. Maar die woont naast mij. En ik weet natuurlijk niet wie er nu naast mij komt wonen. En daarom willen wij het samen kopen. Zodat ze niet weg hoeft.'

Een meneer in een grijs pak zette twee grote glazen cola op het ronde glazen tafeltje.

'Maar omdat ik dus geen tweehonderdvijftigduizend euro heb, een belachelijk groot bedrag dus, moet ik het van de bank lenen. En zoals ik al zei, vertelde mijn oma me dat dat heel normaal is.' Niels nam een grote slok cola, sloeg zijn been weer terug en ging achterover hangen.

Maaïke deed hetzelfde en keek naar mevrouw Van Lang. Het bleef akelig lang stil. Mevrouw Van Lang was duidelijk aan het nadenken. Niels had het idee dat dit geen goed teken was.

'Maaïke en Niels, wat een ontzettend goed idee van jullie. En ik begrijp het ook volkomen. Mijn vriendin is vroeger ook verhuisd, en ik was woedend. Maar helaas kan ik jullie niet zo'n groot bedrag lenen.' Mevrouw Van Lang keek naar de grond.

Niels boog een beetje naar beneden om haar blik te vangen. Langzaam kwam ze weer omhoog.

Ze trok haar mondhoek een beetje naar achteren,
en hij vroeg zich af wat dit zou betekenen.
'Kijk, Niels. En Maaike, kom je er ook even bij?'
Maaike was opgestaan en nu bezig haar sneaker
in het stromende water heen en weer te bewegen.
'Maaike, doe even niet. We zijn in een serieus gesprek
met de bank. Het gaat over jouw huis, hoor.'
Niels gebaarde naar Maaike en wees naar haar stoel.
Zou zij het helemaal niet zo erg vinden dan?
'Oké, Niels en Maaike. Geld lenen, dat kan inderdaad.
Dat kan bij een bank. En daar zijn jullie nu. Dus dat klopt
allemaal nog.' Mevrouw Van Lang haalde diep adem.
'Maar als wij geld lenen aan iemand, willen we er zeker
van zijn dat diegene dat ook kan terugbetalen.'
Mevrouw Van Lang pauzeerde even en zag dat Niels
nog luisterde. 'We willen daarom dat iemand een
inkomen heeft. En dat kunnen jullie nog niet hebben.
Jullie zitten nog op school.'
'Inkomen?'
Mevrouw Van Lang lachte. 'Daarmee bedoel ik dat je
ergens geld mee verdient.'
Niels keek van mevrouw Van Lang naar Maaike,
die bezig was haar rietje door de ijsklontjes te roeren.
'Vind jij het niet erg dan, Maaike?' Niels schopte tegen
Maaikes been aan.
'Wat? O. Nou, ik vind het ook wel een hele hoop geld,
hoor. Maar mevrouw Van Lang, ik heb nog zesenzeventig
euro en vijfenvijftig eurocent. Kan ik dat hier op de bank
zetten? Dat zegt mijn moeder altijd.'

Mevrouw Van Lang glimlachte. 'Dat kan zeker, Maaïke. We openen een rekening voor je, en dan kan je het hier achterlaten.'

Maaïke nam een laatste slok cola en sprong op.

'Ik ga het meteen halen! Doeg!'

Niels keek Maaïke verbaasd na.

'Ja, Niels,' zei mevrouw Van Lang, 'de een spaart nou eenmaal liever dan de ander.' Ze gaf hem een knipoog.

'Mevrouw Van Lang, als Maaïke haar geld hiernaartoe brengt, krijgt zij dat dan later terug, maar dan ietsje meer?' Hij boog nu heel ver voorover, plaatste zijn ellebogen op zijn knieën en keek mevrouw Van Lang indringend aan.

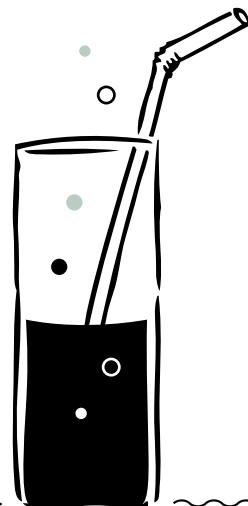
'Ja, dat klopt.'

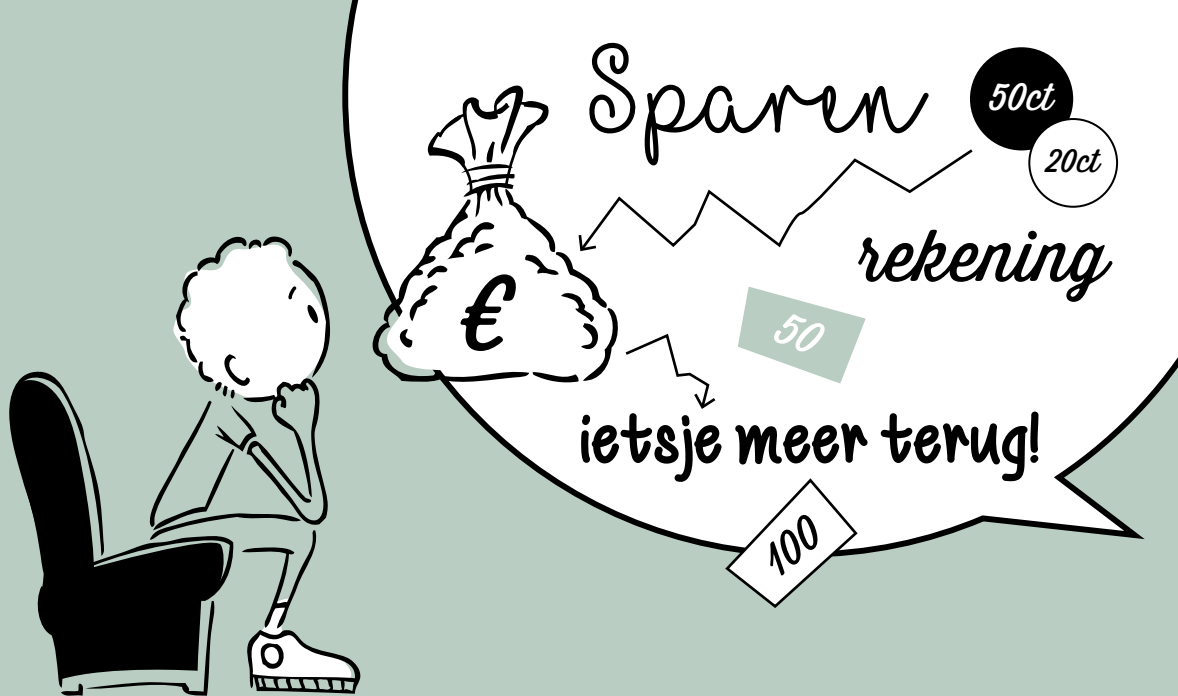
'Yes!' Hij sprong op en balde zijn vuisten. 'Dan had de mevrouw van de snoepwinkel toch gelijk!' Toen ging hij weer zitten met zijn ellebogen op zijn knieën. Het was net alsof hij dan heel goed kon nadenken. Dat had hij wel nodig met al die gekke volwassenen om zich heen.

'Maar mevrouw, hoe kan dat dan? Waar haalt u dat extra geld vandaan?' Hij hoopte vurig dat hij het straks zou snappen.

'Nou, Niels, als jij geld van ons leent, wat je dus niet doet, maar stel, dan zou jij de bank per jaar waarin je geld leent iets moeten betalen voor het lenen van dat geld.

Dat heet rente. Snap je?'

‘Een beetje.’

‘Dus daarvan betaalt de bank dan weer Maaïke, die bij ons spaart. Maaïke ontvangt dan rente.’

Mevrouw Van Lang pauzeerde weer even. ‘En de bank houdt zelf ook een beetje van dat geld, want daarvan betaalt de bank de cola die je net hebt gekregen, en dit gebouw.’

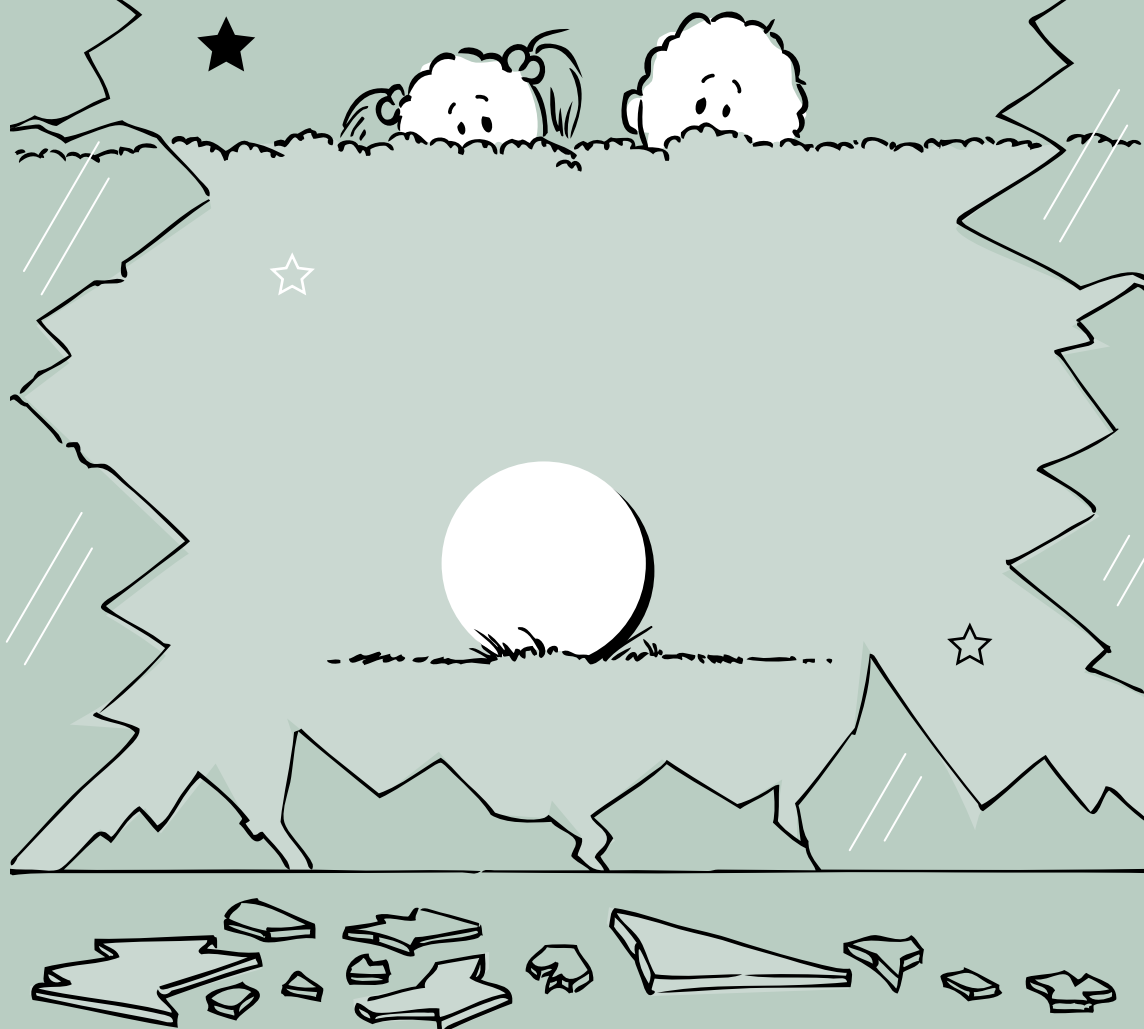
Niels ging rechtop zitten, gooide zich toen naar achteren tegen de stoel aan en zuchtte diep. Hij voelde het muntje in zijn zak, en dat hielp hem bij het nadenken.

Hij snapte nu wel waar de bank dat extra geld vandaan haalde voor Maaïkes spaargeld. En dat hij voorlopig nog geen tweehonderdvijftigduizend euro kon lenen.

Hij stond op en gaf mevrouw Van Lang een hand.

‘Dag, mevrouw Van Lang. Hartelijk dank voor de cola. Ik hou het nog even bij skateboarden.’

Voorzichtig richtte
Maaike zich iets
op en keek over de
heg. Ze keek Niels
aan, maar zei niets

5. Niels en Maaïke schoppen een ruit in

Niels zat ineengedoken op zijn hurken en verborg zich achter de heg. Langzaam bewoog hij zijn hoofd omhoog. Net hoog genoeg om over de heg te kunnen kijken. De heg die zijn eigen tuin van die van Maaïke scheidde. Zijn hart bonsde in zijn keel. Het was echt waar. Er was bijna niets over van de ruit. Hoe kon hij ook zo stom zijn! Ze mochten van hun ouders helemaal niet voetballen in de tuin van Maaïke. Hij zakte terug op zijn hurken.

‘Wat nu?’ Hij keek Maaïke hoopvol aan. ‘Kijk jij eens?’ Voorzichtig richtte Maaïke zich iets op en keek over de heg. Ze keek Niels aan, maar zei niets.

‘Hij is echt helemaal kapot, hè?’ Niels keek weer naar Maaïke. ‘Het gat is zo groot, dat we er zo samen doorheen kunnen springen. En dan staan we midden in jullie keuken.’

Het kwam niet vaak voor dat Maaïke zo lang haar mond hield.

‘Hij zat wel. Vier-drie voor mij.’ Maaïke staaarde naar de grond.

‘We hebben net een bal bij jullie door de ruit geschopt, en jij zegt “vier-drie voor mij”?’

Hij wees met zijn wijsvinger naar zijn voorhoofd. 'Jij had dat doel helemaal niet voor jullie raam moeten zetten. Oerstom natuurlijk.'

Hij zag dat Maaïke ineenkromp. Waarom kon hij nu niet even aardig doen tegen haar? Het volgende moment schrok hij op van een oorverdovende schreeuw.

'Maaïke! Waar zitten jullie? Hier komen!'

Ja, hoor. De vader van Maaïke.

'Maaïke! Kom onmiddellijk de tuin in, waar je ook zit.

Ik tel tot drie! Een... twee...'

Niels sprong op. Hij klopte een paar blaadjes van zijn schouders en hielp toen Maaïke overeind.

'Hier zijn we, meneer Overveen.' Hij stak zijn hand op en liet zijn andere hand op de schouder van Maaïke rusten.

'Papa, we konden er niets aan doen!' Maaïke stapte met haar rechtervoet over de heg, zette af met haar andere voet en landde in haar eigen tuin. 'Het was de wind, pap! En we mochten niet meer binnen spelen, dus...' Ze gooide haar handen in de lucht en trok haar schouders zo ver omhoog, dat ze bijna haar oren raakten.

'Niets mee te maken!' Maaïkes vader wees omhoog.

'Naar je kamer! Niels, jij gaat naar huis.'

Met zijn kin op zijn borst liep Niels naar huis. Ene been over de heg, andere been erachteraan. Waarom waren ze daar eigenlijk achter gaan zitten? Alsof de ruit dan weer ineens heel zou zijn? Hij kon het nauwelijks geloven. Al zo vaak hadden ze er stiekem gevoetbald. Nooit ging het mis. En nu kreeg Maaïke natuurlijk straf. Terwijl ze het samen hadden gedaan.

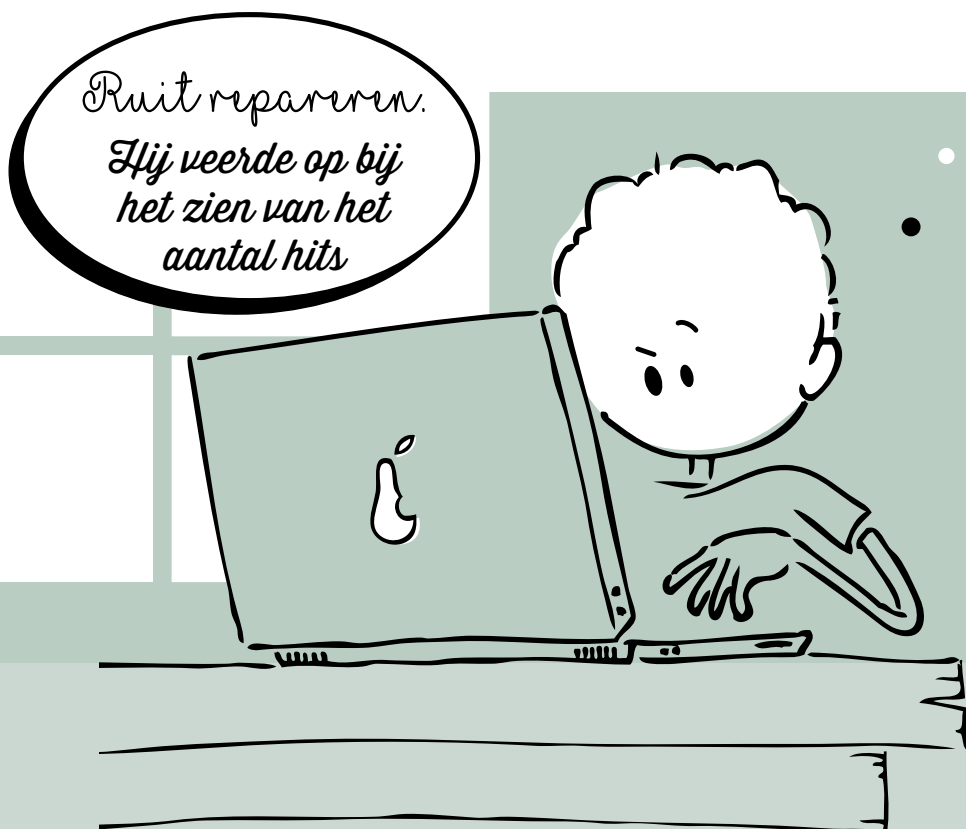
En hij had ook nog rot tegen haar gedaan.

Hij wilde naar zijn kamer. Zo snel mogelijk. Als zijn moeder nou maar niet ook nog ging vragen waar al die herrie bij de burens vandaan kwam. Wat een rot-zaterdag was dit.

Hij griste de laptop van de eettafel mee naar boven, klapte hem open op zijn bureau, ging zitten en tikte in het zoekbalkje: *ruit repareren*.

Hij veerde op bij het zien van het aantal hits.

Blijkbaar hadden meer mensen dit probleem. Hij koos de tweede van boven, die leek hem wel goed, want er stond: REPARATIE BINNEN EEN DAG. Wel zo handig bij een groot raam van keuken naar tuin.

Hij pakte zijn telefoon uit zijn broekzak en toetste het nummer in dat erbij stond.

‘Ja, Niels hier. Ik wil graag een ruit laten repareren. Vandaag. Kan dat?’

Een vriendelijke stem aan de andere kant van de lijn stelde allemaal vragen. Hoe groot de ruit was, wat het adres was, hoe het kwam. Niels vond het allemaal reuze-interessant.

‘En mevrouw, wat kost dat dan? Zo’n reparatie?’

Niels probeerde ondertussen een plakbandje van zijn bureau los te peuteren.

‘Even zoeken.’

Het was even stil aan de andere kant van de lijn, wat Niels de tijd gaf om uit te proberen of hij met zijn hele gewicht aan het stevig vastgeplakte plakbandje kon hangen.

‘Gevonden. Ik denk dat deze reparatie ongeveer vier- tot vijfhonderd euro kost.’

‘Wat?’ Het plakbandje liet los, Niels’ bureaustoel wipte naar achteren, en een tel later lag het hele zwikje op de grond. De bureaustoel, de telefoon en Niels met een plakbandje aan zijn wijsvinger. Hij draaide zijn hoofd naar rechts en hoorde een heel klein stemmetje in zijn telefoon die net als hij al even verbaasd naar het plafond lag te staren.

Niels zette het geluid op de speaker. Kon hij even blijven liggen. Dat leek hem geen slecht idee in deze situatie.

‘Mevrouw? Vier- tot vijfhonderd euro zei u?’ Hij hief zijn hoofd een beetje.

'Nou, dat heb ik niet. Dus laat maar zitten dan.

Dag, mevrouw.' Zijn wijsvinger bewoog met een grote boog naar de rode knop van zijn telefoon, en hij stopte er maar net boven. Een druk stemmetje uit de speaker van de telefoon weerhield hem ervan om de verbinding te verbreken.

'Maar Niels, je bent daar vast wel voor verzekerd.'

Hij tilde zijn hoofd nog hoger op, tot boven de telefoon, en probeerde zich voor te stellen hoe de mevrouw van het stemmetje eruit zou zien. 'Verzekerd? Wat is dat?'

Na een korte stilte vervolgde het stemmetje: 'Vraag dat maar aan je ouders. Om twee uur zijn we bij je.

Dag, Niels.'

'Dag, mevrouw.' Hij was te verbaasd om nog wat te zeggen. Hij vouwde zijn handen onder zijn hoofd, sloeg zijn ene been over zijn andere en haalde eens diep adem.

Niels' bureaustoel wipte naar achteren,
en een tel later lag het hele zwikje op de grond

Ja? Binnen?

Hij verstopte de laptop
onder het bed, streek het
dekbed glad, rechte zijn
rug en ging op bed zitten

6. Verzekerd, wat is dat?

Zachtjes werd er op de deur van Niels' kamer geklopt.

Niels sprong op. Hoelang had hij hier zo gelegen?

Hij verstopte de laptop onder het bed, streek het dekbed glad, rechtte zijn rug en ging op bed zitten.

'Ja? Binnen?'

Mama stak haar hoofd om de hoek. 'Niels? Vertel het maar. Als je er zo bij zit, weet ik zeker dat je iets in je schild voert.' Ze kwam de kamer in.

Leek het net allemaal weer een beetje goed te gaan, kreeg je dit weer.

'Hoi, mam. Hoezo? Ik was even m'n kamer aan het opruimen. Kijk, daar. Ik was net bezig met het laatste stapeltje kleding voor in mijn kast.' Hij stond op, legde een stapeltje kleding in zijn kast, maakte een stapeltje van de spullen op zijn bureau en verplaatste dat van rechts naar links. Hij keek over zijn schouder om te zien of het werkte.

Nee dus. Mama was op het bed gaan zitten, en het leek erop dat ze daar wel even zou blijven.

Oké. De aanval is de beste verdediging, dacht hij.
Hij ging voor haar staan en zette zijn handen in zijn zij.
'Mam, ik ga zo naar Maaïke. We gaan samen skaten.
Hoe laat moet ik thuis zijn?' Geen reactie. Zijn hersens
draaiden overuren.
Mama stond op, liep langs hem heen naar het raam
en keek naar buiten. Toen wist hij dat hij verloren had.
'Niels?'
'Ja, mam?' Verzin wat, Niels. Leid haar af.
'Wat doet de vader van Maaïke in hun tuin? Hij ziet eruit
alsof hij heel boos is. Weet jij daar meer van?'
'Eh...'
'Niels?'
Hij voelde zijn schouders zwaar worden. Waarom bleef
mama nou met haar rug naar hem toe staan? Hij voelde
het muntje in zijn zak. Kon dat maar iets voor hem
verzinnen.
'Ze komen het repareren, mam. Vanmiddag. Twee uur.
Ik heb het al geregeld.' De woorden struikelden over
elkaar heen, en het scheelde maar weinig of hij struikelde
er zelf nog achteraan.
Met een ruk draaide mama zich om. 'Toch niet de ruit,
hè?' Haar stem sloeg over. 'De ruit van de keuken van
Maaïke? Hoe vaak moet ik jullie nog zeggen dat je níét
in hun tuin mag voetballen? Er is hier een voetbalveldje
om de hoek. Hoe oud ben je nou, Niels?'
Hij kromp ineen. 'Mam?'

'Ja, Niels, ik heb het tegen jou. Is er nog iemand in deze kamer soms?'

Vreselijk als moeders ook nog eens bijdehand gingen doen.

'Mam, wat is een verzekering?'

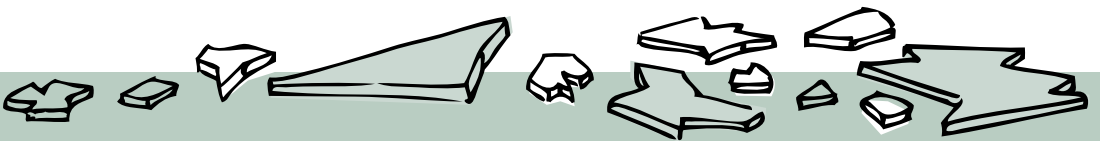
De frons op mama's gezicht leek ietsjes minder te worden. Deze truc moet ik onthouden, dacht hij.

Gewoon een slimme vraag stellen over een woord waar je nog nooit van hebt gehoord.

'Hoezo?'

'Nou, de mevrouw aan de telefoon die vanmiddag, twee uur trouwens, de ruit komt repareren, zei dat het wel honderden euro's zou kosten. En toen zei ik dus dat ik dat niet kon betalen, en toen zei zij weer iets over een verzekering. En toen zei ik weer dat ik niet wist wat dat was, en toen zei zij weer dat mijn ouders dat misschien wel wisten.'

'Toen zei zij en toen zei ik en toen zei zij?' Een glimlach. In gedachten maakte hij een sprongetje. Ja, deze truc moest hij zeker onthouden. De frons werd nog minder. Hij voelde een kriebel in zijn buik. Vreemd toch. Net vond hij haar nog oerstom, en nu?

'Mam, wat is dat dan, een verzekering?'

'Niels, zo ken ik je weer. Je hebt het gewoon al geregeld. Even dit: weet Maaïke het eigenlijk al?'

'O, nee! Ik stuur haar even een berichtje.' Hij schreef Maaïke dat de ruit om twee uur gemaakt zou worden.

'Zo, geregeld. Kan je het me nu uitleggen, mam? Want ik heb echt niet een paar honderd euro, en jij ook niet, toch?' Hij legde zijn telefoon op zijn bureau, pakte zijn moeders hand en ging op bed zitten. 'Kom, we gaan even zitten, mam. Hier, op bed.'

Mama kwam naast hem zitten en begon. Ze praatte heel langzaam, alsof ze iets heel ingewikkelds te vertellen had. 'Niels, een verzekering is een soort grote spaarpot van een heleboel mensen. Als iemand per ongeluk iets van iemand anders kapotmaakt, dan mag je een beetje geld uit die grote spaarpot halen. Met dat geld kan je het laten repareren. Dan wordt de schade dus betaald door de verzekering.' Ze gebaarde druk met haar handen.

'Snap je?'

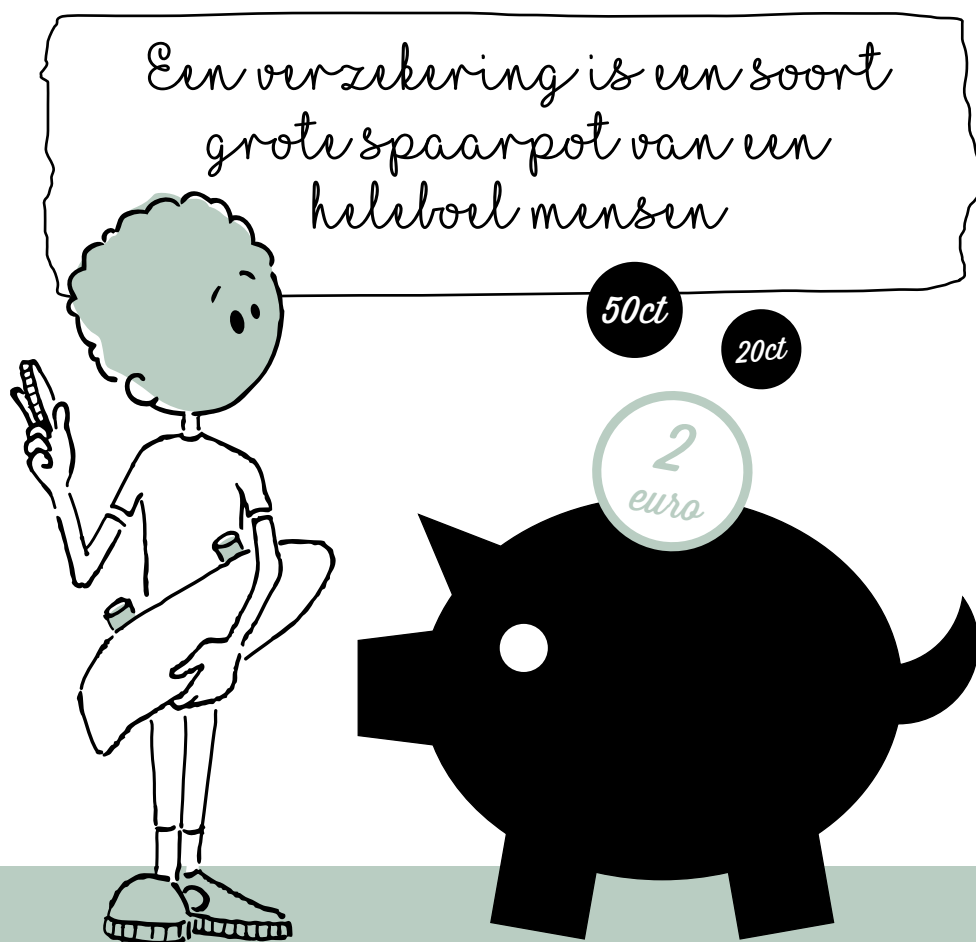
'Niet echt.' Zo veel woorden achter elkaar.

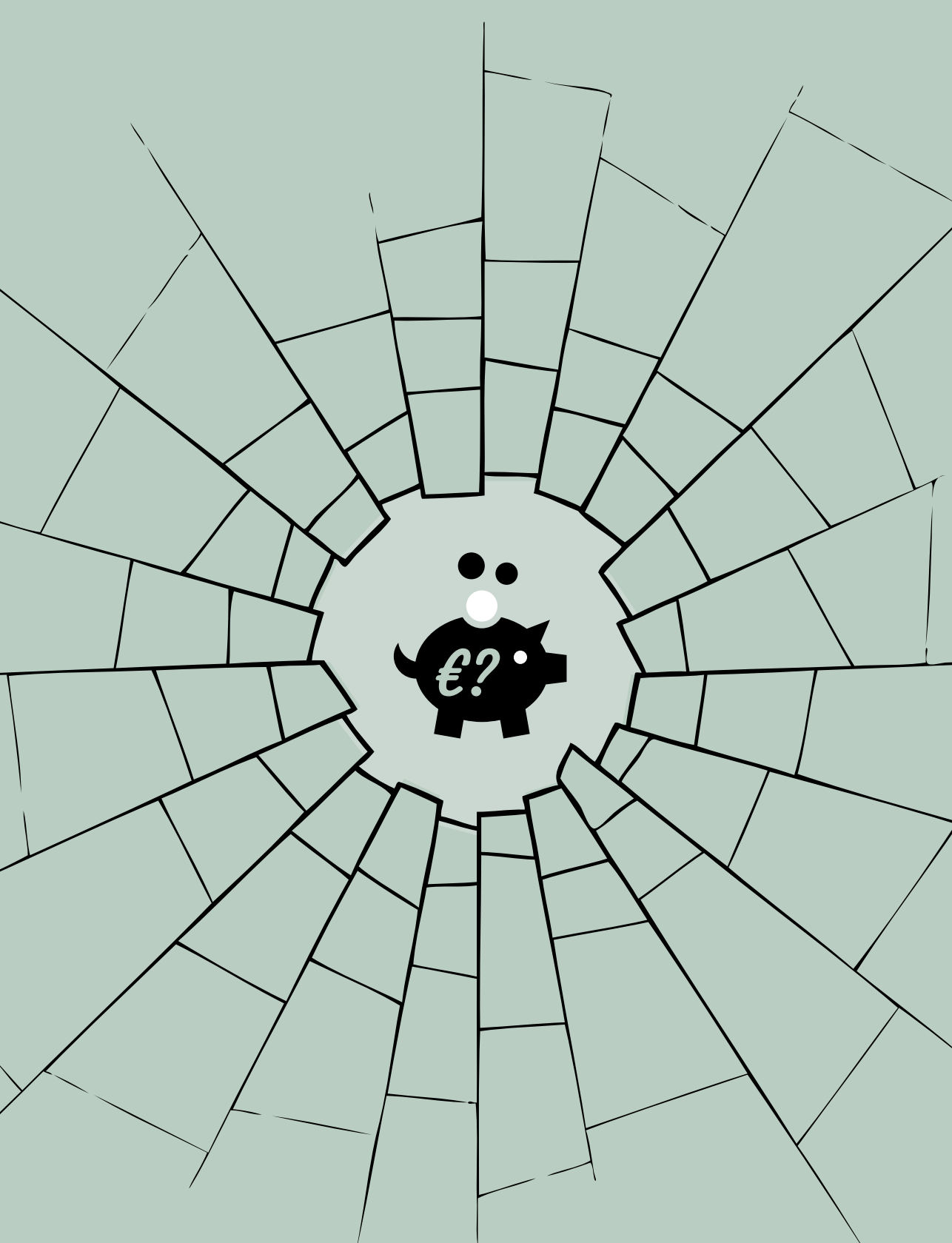
'Wat snap je niet?'

'Nou, gewoon. Er is een grote spaarpot. Je haalt er wat uit als je wil. Maar dan kan je dus altijd alles gewoon kapotmaken, want de verzekering betaalt toch alles? Zit ik me dus voor niks druk te maken over die ruit. Waarom is de vader van Maaïke dan zo boos?'

Hij staaarde naar zijn bureau.

'Het gaat hem niet alleen om die paar honderd euro voor een nieuwe ruit. Het gaat er ook om dat jullie gewoon moeten luisteren, denk je ook niet?' Mama keek hem indringend aan. 'En als je heel vaak per ongeluk iets kapotmaakt wat gerepareerd moet worden, dan moet je ieder jaar meer in de spaarpot leggen. Als je weinig kapotmaakt, dan hoef je er minder in te stoppen dan iemand die heel vaak dingen kapotmaakt. Snap je? Zo is het toch een beetje eerlijk.'

'Dus heel veel mensen stoppen iets in die spaarpot.
En daaruit wordt dan de reparatie betaald.'

'Juist.'

'Maar is die spaarpot dan nooit op?'

'Nee, dat gebeurt gelukkig nooit. Tenzij het bedrijf
van de spaarpot, de verzekeraar dus, failliet gaat.'

Failliet! Dat had hij eerder gehoord.

'Dat bedrijf heet een verzekeraar? En die kan failliet,
net als een bank? Want die kan toch ook failliet?'

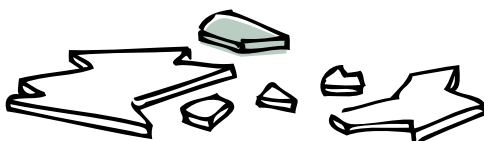
'Hoe weet jij dat?'

Hij haalde zijn schouders op. 'Ach, je hoort weleens wat,
hè?' Vanuit zijn ooghoeken keek hij naar mama.

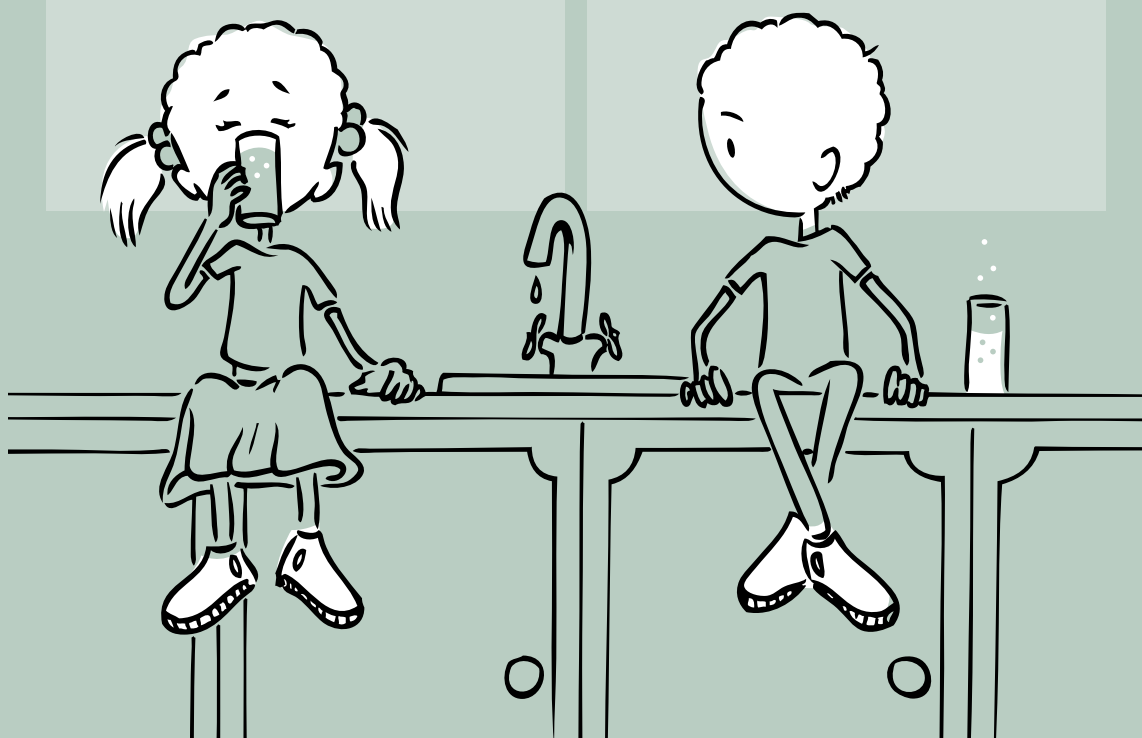
Ze lachte. 'Nou, vertel dat maar een andere keer dan.
Kom, dan gaan we nu lekker ijsthee drinken.' Ze sloeg
een arm om hem heen. Dat mocht ze alleen nog maar
doen als niemand keek.

'Wel slim, mam, zo'n verzekering. En moeten wij of
Maaikes ouders nou volgend jaar veel meer in de
spaarpot doen? Doordat ik zo stom was om die bal
door te laten?'

'Nou Niels, misschien alle twee een heel klein beetje.
Maar je moet maar zo denken, gelukkig zijn we
verzekerd. En het is fijn dat je die reparatie hebt
geregeld voor Maaike.' Ze gaf hem een knipoog.
De frons was nu helemaal weg.

Niels schonk twee glazen limonade in. Hij gaf er een aan Maaïke en liet het andere op het aanrecht staan. Hij zette zich af en ging precies tussen het glas en Maaïke in zitten

HET AANRECHTBLAD VOELDE KOUD AAN IN ZIJN KNIEHOLTES

7. Niels en Maaïke willen een nieuw skateboard

‘Een heitje voor een karweitje dan?’ Niels schonk twee glazen limonade in. Hij gaf er een aan Maaïke en liet het andere op het aanrecht staan. Hij zette zich af en ging precies tussen het glas en Maaïke in zitten. Het aanrechtblad voelde koud aan in zijn knieholtes. Onwillekeurig vroeg hij zich af hoelang dit nog het aanrecht van Maaïke zou zijn. Stiekem bleef hij hopen dat het huis niet verkocht zou worden.

Maaïke schudde met haar hoofd en keek afwezig naar de wiebelende voeten van Niels. ‘Nee, dat heb ik al zo vaak geprobeerd. Dan is de helft niet thuis, of ze doen niet open. Je bent een halve dag bezig, en dan heb je misschien vijf euro. Dat gaat mij te langzaam.’

‘Ja, da’s ook weer waar. Dan ben je wel een hele tijd bezig om vijfendertig euro bij elkaar te sparen. Of is het board dat jij wil nog duurder?’ Niels plukte aan zijn broekriem.

‘Ja, een beetje. Veertig euro. Maar mijn eigen board is vooral suf en oud. De wielen gaan echt als een stoomlocomotief.’

Maaïke nam een klein slokje van haar limonade. 'Is er niet iets wat wij alle twee heel goed kunnen? En wat we dan aan anderen, tegen betaling, kunnen leren?' Maaïke keek hem aan.

Hij dacht diep na. Ze zaten hier nu toch al minstens een halfuur. Konden ze dan niets beters verzinnen dan winkeltje? Koningsdag was net geweest, dus dat werd ook niks.

'Zullen we gaan skaten? Misschien komen we later wel op een idee.' Maaïke draaide aan haar staart.

'Dat is het! We gaan les geven in skateboarden!'

Niels sprong van het aanrecht af. Dat bleek best lastig met een glas limonade in je hand. Hij nam plaats aan de eettafel. Hij wist nooit helemaal zeker of die nou in de woonkamer of in de keuken stond. Een 'open eetkeuken' noemde Maaïke dat. Hij pakte een zwarte marker en een groot rood vel papier. De ouderwetse wandkasten in de aangrenzende woonkamer lagen altijd vol met grote vellen karton, kralen en veertjes, in alle kleuren en maten. Trots keek hij nog even door het raam naar de tuin. De ruit was weer helemaal heel. Een glimlach danste rond zijn mond. Hij schreef:

SKATEBOARDLESSSEN

**Dagelijks na school van 15.00 uur tot 16.00 uur
op het skateveld met de halfpipe naast het schoolplein
(PS Breng je eigen board mee)**

Hij las het nog eens goed na. Was hij niets vergeten?

Hij keek naar Maaïke. Wat stond ze daar nou toch te treuzelen in de keuken?

‘Maaïke, kom even hier zitten! Wat is er?’

‘O, niks, je gooide een beetje limonade over mijn T-shirt.

Ik kom al, hoor.’ Ze deed nog een laatste flinke veeg over haar T-shirt met een handdoek en legde die toen weg.

‘Maaïke, kijk. Dit vel, is dat oké? Moet er nog iets bij?’

Hij hield het rode vel omhoog.

Maaïke las. ‘Ik denk dat we dan wel pionnetjes moeten

neerzetten.’ Ze draaide een krul in haar haren en ver-

volgde toen op gehaaste toon: ‘Ja, een soort skate-

boardroute of -parcours uitzetten. En heel veel van

dat soort kartonnen vellen ophangen op school.

Heb jij van die pionnen?’

Niels schudde zijn hoofd. 'Nee. En we hebben ook meer kartonnen vellen nodig. Ik haal pionnen, jij de vellen, oké?'

'Deal. Nu?'

'Jep! Zie ik je over een uur weer? Bij de halfpipe?'

Hij pakte zijn – veel te ouderwetse – skateboard onder de kapstok vandaan en snelde de deur uit.

Een uur later was Niels net bezig het laatste pionnetje van het parcours uit te zetten toen Maaïke eraan kwam. Het was inmiddels zes uur maandagmiddag. Hij was net op tijd geweest voor de pionnen, want de mensen van de winkel waren al aan het afsluiten.

‘Hoi, Maaïke. Gelukt?’

Trots stak Maaïke tien vellen rood karton omhoog.

‘Alles gelukt! Kostte wel drie euro!’

‘Ja, mijn pionnen kostten ook precies drie euro! Kijk, dit is het parcours. Nu nog de vellen.’

Niels en Maaïke legden de rode vellen op de grond en schreven. Na enkele minuten keken ze naar het resultaat. Tien opvallende, rode kartonnen vellen met daarop een handgeschreven aankondiging van hun eigen skateboardlessen.

Toch was er iets wat Niels miste. Ze hadden net in totaal zes euro uitgegeven... De prijs!

‘Er staat geen prijs op! Wat zullen we doen?’

Euro per uur?’

Maaïke dacht na. ‘Nou, doe maar een euro per halfuur. Anders duurt het zo lang voordat we onze zes euro hebben terugverdiend.’

Hij keek naar Maaïke. ‘Terugverdiend?’

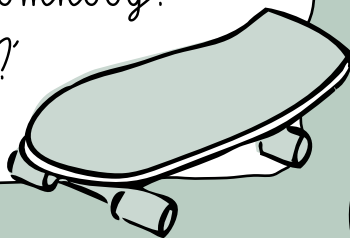
‘Waar heb je dat geleerd?’

‘Hoezo? Gewoon. Op tv.’ Maaïke schreef:

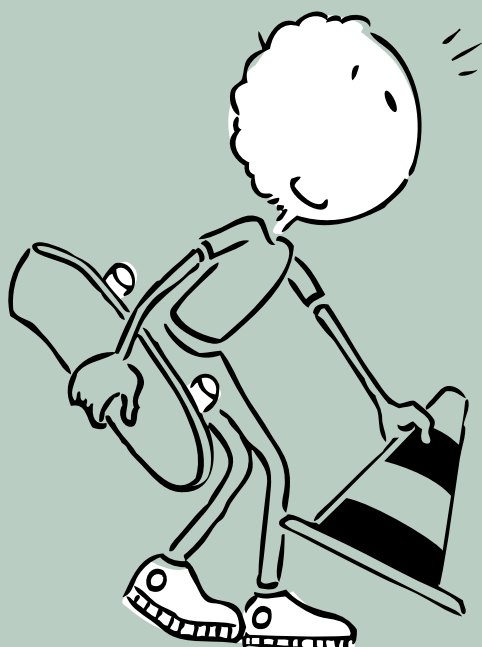
€ 1,00 per halfuur. En dat op tien rode vellen papier.

Hun eigen reclameposters.

'Ik wil graag skateboards!'
Niels verstijfde. Hij zette
de pion weer terug en keek
nog half gekukt omhoog.
'Meester Bart?'

O, dag, meester. U bedoelt, eh...

U wilt skateboards?

8. Niels en Maaïke starten een onderneming

De volgende dag om drie uur stond Niels klaar bij het skateveld dat grensde aan het schoolplein. Het leek wel of de minuten voorbij waren gekropen die dag op school. Hij had de pionnen neergezet, precies zoals hij het de dag ervoor had bedacht, en keek naar het schoolplein. Het stond vol met ouders of oppassen die hun kinderen op kwamen halen en kinderen die hun ouders of oppas zochten. Tegenwoordig ging hij gewoon zelf naar school en naar huis.

Het was een drukte van jewelste. En toch voelde Niels zich even heel alleen. Zou er wel iemand komen?

Wie vond dat nou leuk, skateboardlessen? Gelukkig zag hij toen Maaïke verschijnen te midden van alle mensen op het schoolplein. Ze liep richting het skateveldje.

Ze had Janina bij zich, Roel en... Nee, hè. Zijn gevoel van opluchting verdween als sneeuw voor de zon.

Meester Bart. Opper-nerd. Die kwam natuurlijk zeggen dat dit verboden was.

Niels begon de pionnen op te ruimen. Jammer dan.

Zes euro weg. Voor niets geweest. Af en toe was hij echt zó klaar met deze school. Het leek wel of er niets mocht.

‘Niels, wat doe je? Ik wil graag skateboardles!’

Niels verstijfde. Hij zette de pion weer terug en keek nog half gebukt omhoog. ‘Meester Bart? O, dag, meester.

U bedoelt, eh... U wilt skateboardles?’

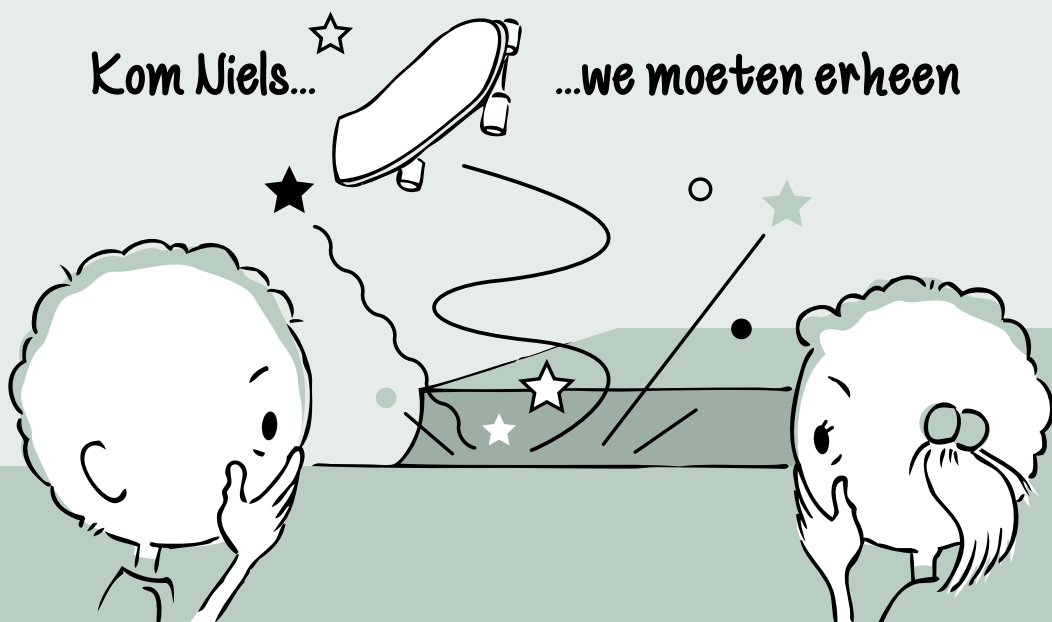
‘Precies! Ik sta te popelen! Ik eerst, daarna Janina en dan Roel. Oké?’ Meester Bart duwde zijn bril terug op zijn neus en stroopte de mouwen van zijn eeuwige ruitjes-shirt op. ‘Ik vraag me al tijden af hoe dat nou moet. Ik heb het weleens geprobeerd, maar zodra ik twee voeten op zo’n board zet, kukel ik er aan de andere kant weer af. Dus lijkt mij ideaal, zo’n lesje.’

De meester pakte een board van de grond, plaatste het rustig aan de rand van het skateveldje, zette zijn linker-voet erop en zette zich met de rechter af, drie keer achter elkaar. Toen nog drie keer, zodat hij met hoge snelheid over het skateveldje richting de kuil ging.

De halfpipe dus, die echt alleen was weggelegd voor de meer ervaren skaters.

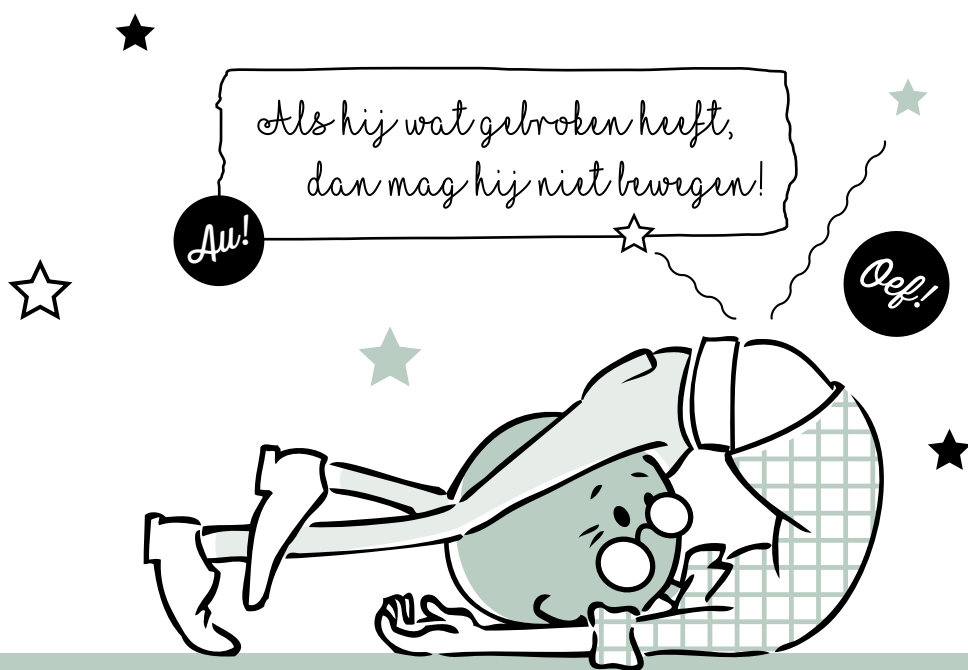
‘Meester Bart! Meester Bart! Stop!’ Niels stond op zijn tenen en zwaaide met zijn armen in de lucht alsof hij precies wist wat er ging gebeuren. ‘Stop! Meester Bart! Daar begint de halfpipe! Aargh!’ Hij plaatste zijn handen met gespreide vingers in zijn haar en trok zijn schouders zo ver omhoog, dat ze bijna zijn oren raakten. Hij wist dat het geen zin had om achter de meester aan te rennen, zo hard ging hij. Schreeuwen dan maar. Misschien lukte het wel als hij nog meer op zijn tenen ging staan, alsof hij het geluid een extra zetje wilde geven.

*Toen verdween de meester
de halfpipe in, die een paar meter
verderop als een kuil in het skate-
boardveld was geplaatst*

Toen verdween de meester de halfpipe in, die een paar meter verderop als een kuil in het skateboardveld was geplaatst. Alles wat Niels toen nog hoorde, was een soort piepend gekraak dat wel uren leek te duren, en daarna een heel harde vloek. Was dat echt meester Bart? Skaten verandert iedereen dus, dacht hij. Zelfs meester Bart wordt er stoer van. Hij schrok op door een harde ruk aan zijn hand. 'Kom Niels, we moeten erheen.'

Hij keek opzij en zag een hoop slierten haar met daartussenin de ogen van Maaïke, die kennelijk geen tijd had gehad om ze achter haar oren vast te steken. Hij struikelde achter zijn arm aan richting de kuil en stond even later aan de bovenkant van de halfpipe. Hij keek over de rand en hield zijn hoofd schuin. Meester Bart lag op zijn rug met zijn knieën aan weerszijden van zijn hoofd. Zijn billen staken omhoog en keken recht in de ogen van Niels. Verder zag Niels een hele hoop ruitjes die waarschijnlijk van de blouse van meester Bart waren en nog iets wat ongetwijfeld meester Barts haar was. En om het compleet te maken liep de bril van meester Bart van zijn mond naar zijn oog. Voetje voor voetje daalde Niels de halfpipe af.

Hij boog zijn knieën onder het lopen en hield zich regelmatig vast aan de helling om te voorkomen dat hij straks boven op meester Bart zou vallen. Dat leek hem allesbehalve cool en niet echt passend bij een skateboardleraar. Hij ging naast meester Bart staan. Maaïke was tegenover hem komen staan, aan de andere kant van meester Bart.

‘Laten liggen! Het slachtoffer niet bewegen!’

Boven, aan het begin van de kuil, deed een vader hard zijn best om verstandige dingen te zeggen.

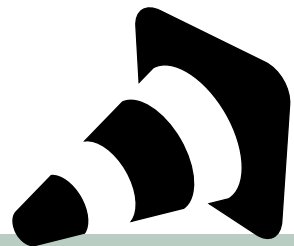
“‘Slachtoffer’?” herhaalde Niels.

‘Ja, ik denk dat ik dat ben.’ Meester Bart.

Hij maakte geluid.

‘Hij praat nog!’ Niels gebaarde naar boven.

‘Laten liggen! Als hij wat gebroken heeft, dan mag hij niet bewegen!’ De vader zwaaide wild heen en weer tussen de intussen toegestroomde andere vaders, moeders, oppassen, zusjes, broertjes, juffen en meesters boven aan de halfpipe. ‘Praat tegen het slachtoffer!’

Ja, ja. Alsof ik dat zelf niet weet. Niels boog zich over meester Bart heen. 'Hebt u iets gebroken?'
'Weet ik veel, maar haal me alsjeblieft uit deze kneup!' Meester Barts bril bewoog ongeveer net zo veel als zijn lippen.

Niels had geen idee wat een 'kneup' was.

'Laat ze maar daarboven. Ik wil uit deze knoop! Ik hou het zo niet langer uit.' Meester Bart begon nu te kreunen. 'O, knoop! Maaike, jij dat been, ik dit been.' Niels pakte de enkel van meester Bart. 'Nu!'

Met één beweging, alsof ze er jaren op geoefend hadden, draaiden Niels en Maaike twee benen tegelijk omhoog en daarna langzaam omlaag. Ze legden ze naast elkaar neer. Daarmee kwam ook de buik van meester Bart tevoorschijn. Al snel leek hij weer net zo normaal als iedere andere meester bij Niels en Maaike op school. Iets meer nerd. Maar ook iets meer stoer nu. Hij kwam overeind, klopte wat stof van zijn schouders en zette zijn bril recht.

'Zie je nou wat ik bedoel, Niels? Maaike? Ik bak er helemaal niets van! Kan je het me zo snel mogelijk leren? Ik voel me nu echt zo ongelooflijk boven de veertig.'

Van dat laatste begreep Niels niet zoveel, maar de eerste helft van meester Barts woorden begreep hij maar al te goed.

'Oké, meester Bart. We gaan aan de slag. Maar we beginnen nog even op het beginnersveldje, als u het niet heel erg vindt.'

Meester Bart zuchtte. 'Je bent een verstandige jongen, Niels. Een jongen naar mijn hart.' Hij stak zijn duim op naar zijn publiek boven aan de halfpipe. Er klonk applaus.

'Waar kan ik me inschrijven voor een les?' klonk het.
'En ik?' 'En ik?'

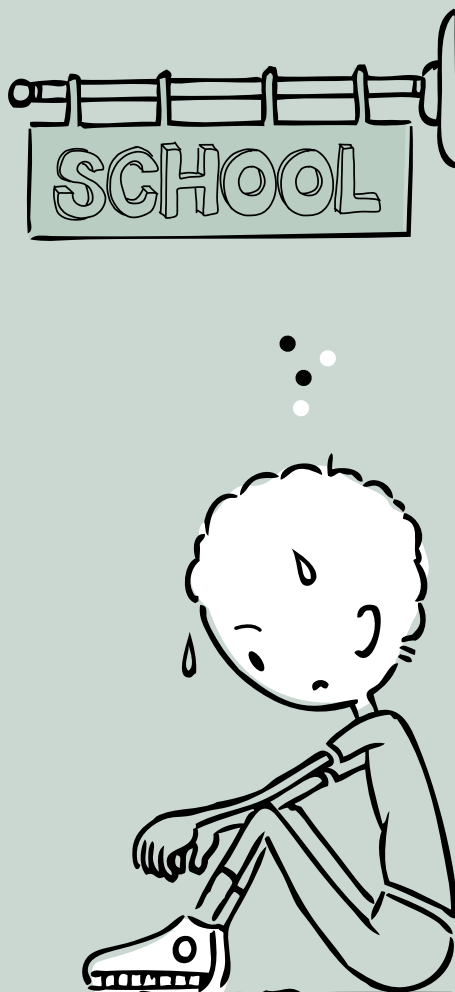
Niels knipoogde naar Maaïke. Nu konden ze echt van start gaan.

*Het was zaterdagochtend
elf uur. Niels zat op de
grond. Hij leunde tegen
het schoolgebouw*

Mit de rug van
zijn hand veegde
hij een zweet-
druppel van
zijn voorhoofd.
Het was al een
paar dagen
dertig graden

////////////////////////////////////

9. Niels heeft twijfels

Het was zaterdagochtend elf uur. Niels zat op de grond. Hij leunde tegen het schoolgebouw. Zijn handen rustten slap over zijn knieën. Met de rug van zijn hand veegde hij een zweetdruppel van zijn voorhoofd. Het was al een paar dagen dertig graden.

Moest hij het vandaag aan Maaïke vertellen? Het moest er toch ooit van komen. En iedere keer dat hij de kans had om het te vertellen, mislukte het weer.

Hij staaarde naar zijn nieuwe skateboard dat voor hem op de grond lag. Het rottige gevoel in zijn maag maakte even plaats voor een klein beetje trots. Ze hadden toch mooi in vijf weken tijd hun nieuwe skateboards bij elkaar verdiend. Vijfendertig en veertig euro hadden die gekost. Hun oude boards gebruikten ze alleen nog voor hun leerlingen. Nu was het wachten tot halftwaalf.

Dan begon de eerste les van vandaag.

Zijn vrienden gingen naar het zwembad. Maar hij niet.

Al wilde hij dolgraag. Maar hij had afgesproken met

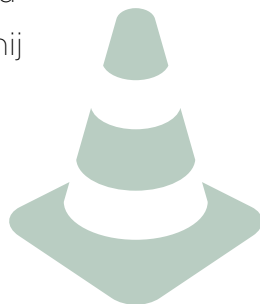
Maaïke. Hij kon haar toch niet zomaar alleen laten

met de lessen? Ook al had hij eigenlijk geen

zin meer? Afspraak is afspraak. Wat zou

ze wel niet denken als hij vertelde dat hij

ermee wilde stoppen?

Nog een halfuur. Niels haalde diep adem, zette zijn hand naast zich op de grond en richtte zich op. Hij zette zijn linkervoet op zijn board en maakte vaart. Na drie tellen was hij bij de halfpipe. Met grote snelheid ging hij naar beneden. Hij voelde de wind in zijn haren. Heerlijk.

Dit was wat hij wilde. Boarden, zwemmen, doen waar hij zin in had. Boven aan de halfpipe gooide hij zijn benen zijwaarts, en hij ving met zijn linkerhand zijn board op. Hij klemde het stevig onder zijn arm en gaf het een zoen.

‘Hé, Niels! Wat doe jij nou? Ben je verliefd op je board?’ Geërgerd keek hij achterom. Maaïke liep het schoolplein op. Natuurlijk, hij had het kunnen weten.

‘Ha, Maaïke. Moet jij zeggen.’

‘Hoezo?’ Maaïke veegde een pluk haar weg voor haar ogen en keek hem aan.

Hij deed een paar stappen achteruit en pakte zijn board stevig vast. ‘Wat kijk je nou?’ Dat was het enige wat hij kon verzinnen. ‘Heb ik wat van je aan of zo?’

Maaïke trok haar wenkbrauwen op en bleef kijken.

Nou was er best veel waar Niels tegen kon, maar een meisje dat hem aankeek en dat langer dan tien seconden volhield, daarmee wist hij zich totaal geen raad.

Hij was dan ook opgelucht toen Maaïke besloot de stilte te doorbreken.

Met haar ene hand in haar zij en de andere wild gebarend, zei ze: ‘Niels, over een klein halfuur staan hier twee leerlingen. Jij staat hier een beetje duf voor je uit te staren. Je doet níets! Wat is er aan de hand?’

Ze zwaaide nu met allebei de handen in de lucht, en het leek of ze dwars door hem heen keek. 'Wat er aan de hand is?' Hij keek Maaïke nu recht in de ogen. 'Weet ik veel! Ik vind het gewoon stom! Alles. Allemaal.' Hij zag dat Maaïke verstijfde. Hij voelde zijn hart in zijn keel. Zijn stem was belachelijk hoog. 'Ik heb gewoon geen zin meer. Ik wil geen les meer geven!' Weer keek hij naar Maaïke. Waarom kon hij niet gewoon zeggen dat hij erover na had gedacht?

Je doet níets! Wat is er aan de hand?

En dat hij had besloten dat hij liever lol wilde maken met zijn vrienden. Dat hij een opvolger voor zichzelf ging zoeken en dat Maaïke en hij dan gewoon vrienden bleven. Niks aan de hand.

Hij voelde in zijn zak. Heel even kwam er een beetje lucht in zijn hoofd bij het voelen van het muntje. 'Ik wil zelf skaten. Zelf! Niet alleen naar anderen kijken, die er toch nooit iets van kunnen. De wind door mijn haren voelen. Zwemmen. Ik. Wil. Niet. Meer!'

Zo. Dat was eruit. Hij keek naar de grond. Een zweetdruppel prikte in zijn oog. Hij begreep niet dat hij nu, terwijl hij het zo warm had, nog koude handen kon hebben.

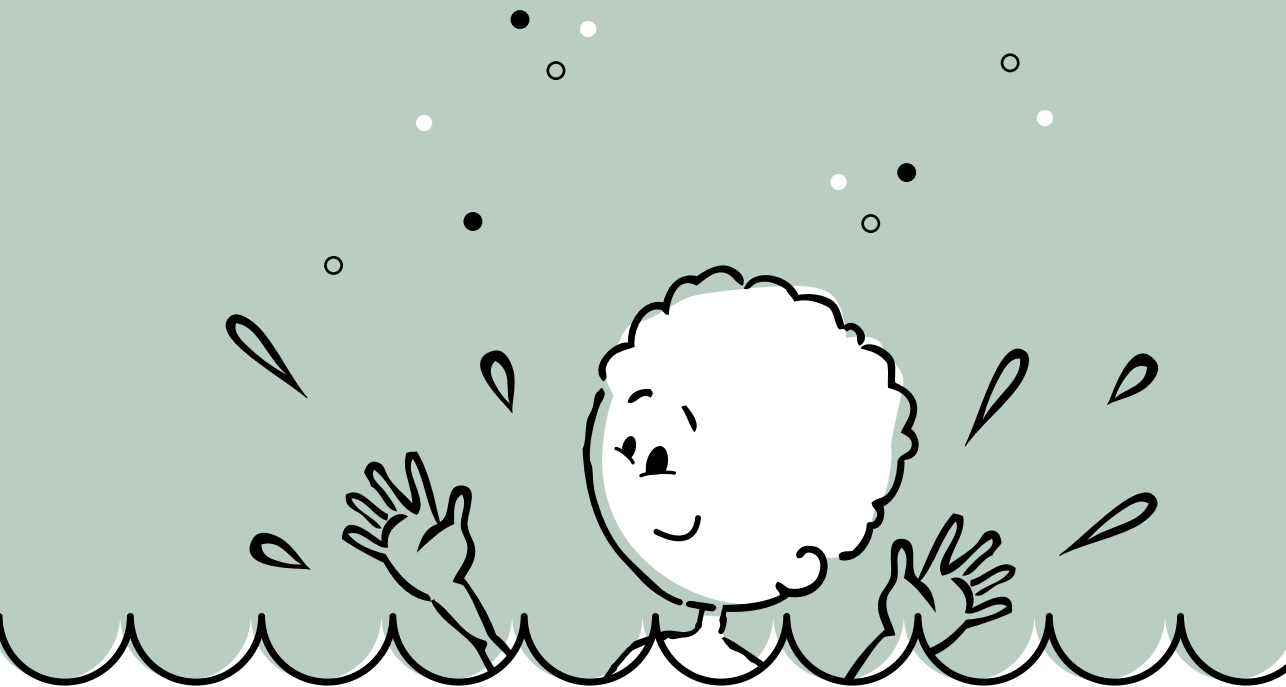
Maaïke liet haar armen zakken. Haar hoofd bewoog iets naar achteren en hield toen stil recht boven haar schouders, die opvallend ontspannen op hun plek bleven.

'Je. Wil. Niet. Meer,' herhaalde ze zijn woorden.

In precies hetzelfde tempo maar op zo'n kalme toon, dat hij het ineens een stuk minder warm had.

'Inderdaad. Ik wil niet meer. Sorry.' Hij haalde diep adem en keek op naar Maaïke. Had hij hier nou zo over zitten tobben? Daar stond ze. Ze leek zo rustig, niet eens boos. Niels begreep veel. Maar nog steeds niets van meisjes.

En al helemaal niets van dit meisje. Hij hoopte zo dat Maaïke weer iets zou zeggen. Dan hoefde hij dat zelf misschien niet meer te doen.

‘Er staan over...’ Maaïke keek even op haar horloge. ‘...eh... ja, tien minuten twee leerlingen. Dan over een halfuur twee andere, en de rest van de dag komen er nog acht. Snap je?’

‘Ja.’

‘Vertel straks dan maar over je gedoe. Dat je niet meer wil. Maar nu gaan we aan de slag. Als een dolle pionnen voor de les klaarzetten. Jij daar. Ik hier. Oké?’ Maaïke legde de nadruk op het laatste woord. Ze keek hem nu recht in de ogen.

Niels keek naar de grond en mompelde iets. Hij wist niet dat ze zo streng kon zijn. Maar hij was wel blij nu. Duidelijke opdrachten, dat hielp wel. Anders zou er vandaag vast helemaal niets van de lessen terecht komen.

‘En dan gaan we daarna een opvolger voor je zoeken. Ik weet misschien wel iemand.’

Niels’ mond viel open en zijn voeten nagelden zich vast aan de grond. Ze wist misschien wel iemand? Nou ja, zeg. Alsof er iemand was die dit ook zou kunnen? Net als hij? ‘Wat? Wie?’

Maar Maaïke was druk bezig met de pionnen.

Ze keek achterom. ‘Niels! Alsjeblieft. Doe wat. Ga aan de slag! Ja, ik weet misschien wel iemand. Maar nu hebben we geen tijd.’ Het scheelde weinig of ze was over haar eigen pionnen gestruikeld. Ze gooide haar hoofd omhoog zodat ze weer wat kon zien. ‘En als je het echt wil weten... Het is Sjoerd! Uit groep acht. Die heeft later vandaag ook les. Aan het werk nu! Kijk, ik zie al iemand komen.’ Maaïke wees met een pion in haar hand.

In de verte zag Niels twee jongens. De eerste leerlingen van vandaag.

Niels zette het parcours voor de les uit, maar de pionnen leken wel van lood. Hij dacht aan wat Maaïke gezegd had. Sjoerd uit groep acht? Nou ja, die kon er helemaal niets van! Moest hij de lessen van hem overnemen?

Hij? Met Maaïke? Bij de laatste pion voelde hij een hand op zijn schouder. Een aangename warmte. Hij keek om. Weer die ogen.

'Jij bent vandaag echt niet de snelste, hè, Niels? Kom op. Ja, Sjoerd uit groep acht. Hij kan echt wel goed genoeg skaten. En als jij niet meer wil lesgeven, wat dan? Straks praten we met hem, en dan zeg jij gewoon hoe jij het wil. Deal?'

'Deal? Hoezo?'

'Nou. We praten met Sjoerd. Jij zegt wat je wil. Deal?'

'Dus jij vindt hem niet bijzonder leuk of zo?' Niels plukte wat aan zijn shirt.

'Nee.'

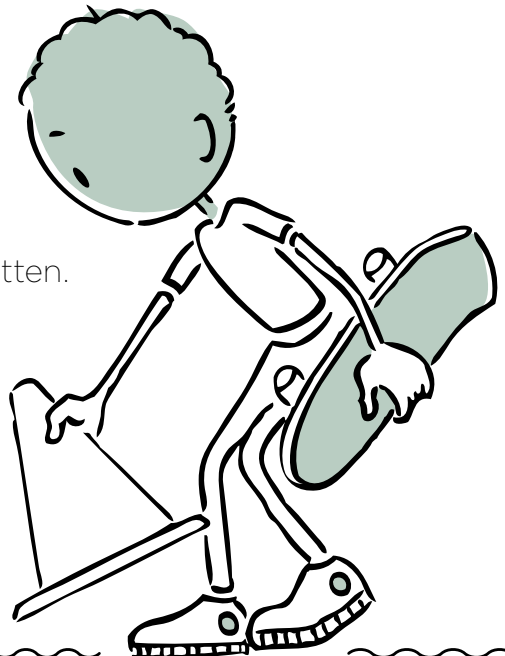
'Niet?'

'Nee. Hebben we een deal?' Ze draaide met haar ogen.

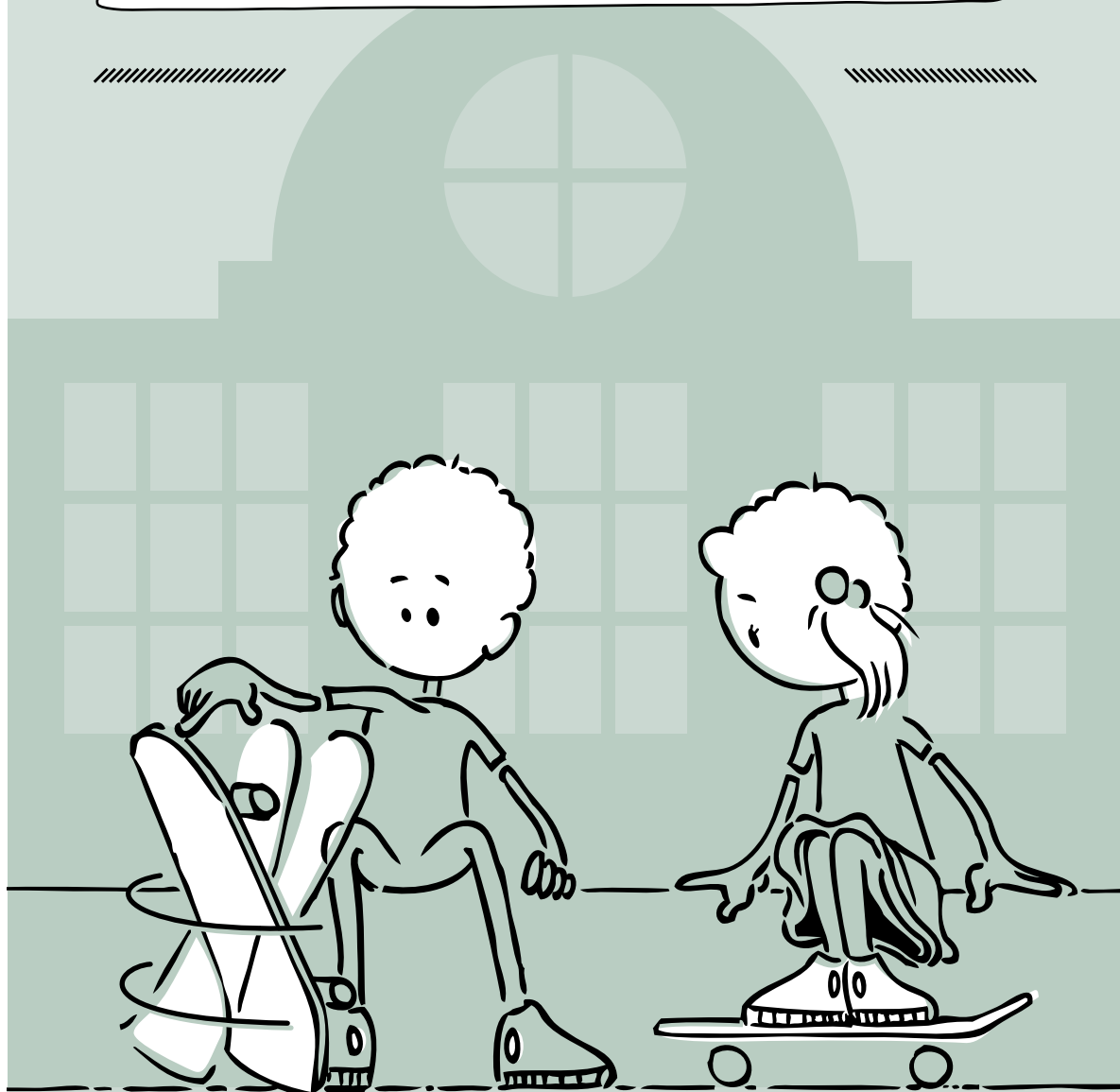
'Deal. Niet dat het mij interesseert, hoor, van dat leuk vinden.

Ik wilde het gewoon even weten. Begrijp je?' Hij haalde zijn hand door zijn haar en probeerde zo stoer mogelijk zijn andere hand in zijn zij te zetten.

**Niels zette het
parcours voor
de les uit**

Niels zette zijn board op zijn kant en liet het rondjes draaien onder zijn wijsvinger

Zelf schoof hij wat op en maakte trots plaats voor Maaïke

10. Niels wordt aandeelhouder

De lessen kropen voorbij die dag. Niels vond het alleen maar warm. Gedachten spookten door zijn hoofd. Sjoerd. Wat was dat eigenlijk voor iemand? Wilde hij ook sparen voor een board? Of had hij andere plannen met het bedrijf? Of nog erger, plannen met Maaïke? Wat deed die Sjoerd belachelijk zijn best vandaag, zeg. Totaal niet cool.

Eindelijk waren ze aan het eind gekomen van de laatste les: die aan Sjoerd. Nu was het tijd om te praten.

Drie verhogingen op het schoolplein scheidden het kleuterplein van het plein voor de groten. Er was precies plaats voor drie. Niels nam plaats op een verhoging en gebaarde Sjoerd om op de verhoging tegenover hem te gaan zitten. Zelf schoof hij wat op en maakte trots plaats voor Maaïke. Die zat aan zijn kant. Sjoerd? Die zat aan de an-de-re kant. Aan de he-le andere overkant.

Vijf schoolpleintegels ertussen. Mijlenver weg van Niels en Maaïke. Eigenlijk had hij helemaal niets te maken met Niels en Maaïke. Tot zover beviel het Niels wel.

‘Dus jij wil wel les gaan geven.’ Niels zette zijn board op zijn kant en liet het rondjes draaien onder zijn wijsvinger. Hij keek door zijn haren heen naar Sjoerd. ‘En hoezo wil jij dan lesgeven?’

Sjoerd wipte zenuwachtig heen en weer. 'Lesgeven?'
'Ja. Niet dan?' Niels zette grote ogen op en keek naar Maaïke.

'Wat kijk je nou naar mij?' Maaïke gooide haar handen in de lucht. 'Ik heb niets gezegd tegen Sjoerd.

Misschien moet je eerst even vertellen waarom je hem wilde spreken? Denk je ook niet? Niels?'

Maaïke keek hem met priemende ogen aan.

Niels dook ineen.

'We hadden een deal, weet je nog?'

'Ja. En ik een zonnesteek. Wat een hitte.' Niels wreef met zijn handen door zijn haren.

Denk, Niels. Hoe ga je dit aanpakken? Het muntje.

Hij pakte het muntje uit zijn broekzak. 'Zie je dit muntje, Sjoerd?'

'Ja?'

'Mooi. Het is een muntje van vijftig eurocent. Ik heb het gekregen van mijn opa die nu niet meer leeft. Ik bewaak het met mijn leven. Het brengt me geluk. Begrijp je wel?'

'Niet echt.' Sjoerd legde zijn board op zijn schoot en draaide met de wielen. 'Wilde je me daarom spreken?'

'Zo ongeveer. Zoals ik al zei, ik ben er heel zuinig op.

Dat geldt ook voor het bedrijf van Maaïke en mij.

Ons skateboardlessenbedrijf. Het is óns bedrijf.'

'Mooi verhaal. En?'

'En ik wil geen les meer geven. En nu zoek ik iemand.

Iemand die mijn taak in ons bedrijf kan overnemen.

En Maaïke en ik dachten aan jou.

Lijkt je dat wat?'

'Ik? Lesgeven? Best.'

Niels keek naar Maaïke. Best. Wat moest hij daar nou mee?

'En hoe denk je dat te gaan doen dan? Ik bedoel, hoeveel uur per week? En wat wil je ermee verdienen? En waarom skateboarden? Waarom eigenlijk wil je dat doen?'

'Jij vraagt mij. Weet ik veel. Lijkt me leuk. Ik hou wel van skateboarden. Gewoon, iedere dag een uurtje. Zullen we nu weer gaan?' Sjoerd stond op.

'Niet zo snel, Sjoerd. Nog even zitten.' Niels stond op om Sjoerd terug te halen, maar Sjoerd zat alweer netjes tegenover hem. Dat beviel Niels wel. 'Sjoerd.'

'Dat ben ik.'

'Belangrijke beslissingen over het bedrijf.

Altijd overleggen met Maaïke en mij. Begrepen?'

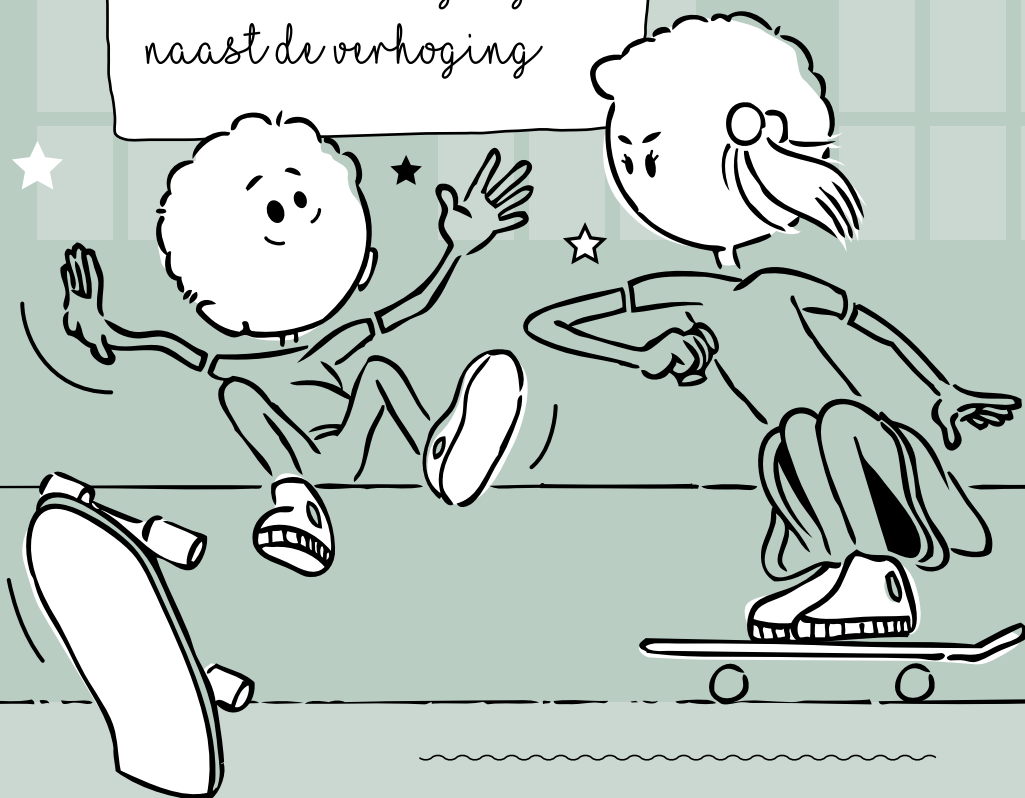
'Best.'

'En een tiende deel van wat jullie verdienen, blijft naar mij gaan, begrepen? Het geven van skateboardlessen was tenslotte mijn idee en dat van Maaïke. Ik blijf dus een aandeel houden in het bedrijf.

*En Maaïke?
Die stopt er misschien
ook wel mee*

*Het volgende moment
maakte Niels kennis
met de rechterarm van
Maaïke en lag hij
naast de verhoging*

Volgens mij heet dat aandeelhouder, snap je dat?’

‘Aandeelhouder zeg je?’ Sjoerd haalde zijn schouders op.

‘Best.’

‘En Maaïke?’ Niels keek naar Sjoerd en wees intussen naar Maaïke.

‘Ja? Dat is Maaïke, dat weet ik. Hoezo?’ Sjoerd hield zijn hand boven zijn ogen tegen de zon en keek op de klok boven het schoolplein. ‘Kan ik nu alsjeblieft gaan? Ik moet zo thuis zijn. Wat is er met Maaïke?’

Maaïke keek stomverbaasd naar Niels.

‘Die stopt er misschien ook wel mee. Met lesgeven.’

Het volgende moment maakte Niels kennis met de rechterarm van Maaïke en lag hij naast de verhoging.

‘Zou je dan nog steeds willen lesgeven?’ Niels klom weer omhoog. Hij legde zijn wijsvinger tegen zijn lippen en gebaarde Maaïke heel even geduld te hebben.

Ingespannen wachtte hij op het antwoord van Sjoerd.

Die hield zijn hoofd scheef om ongeveer op dezelfde hoogte te praten als waar Niels zich inmiddels bevond.

‘Ja. Waarom niet?’

‘Echt?’ Niels rechte zijn rug. Hij zat weer naast Maaïke.

Sjoerd zuchtte. ‘Ik zweer het op mijn skateboard.’

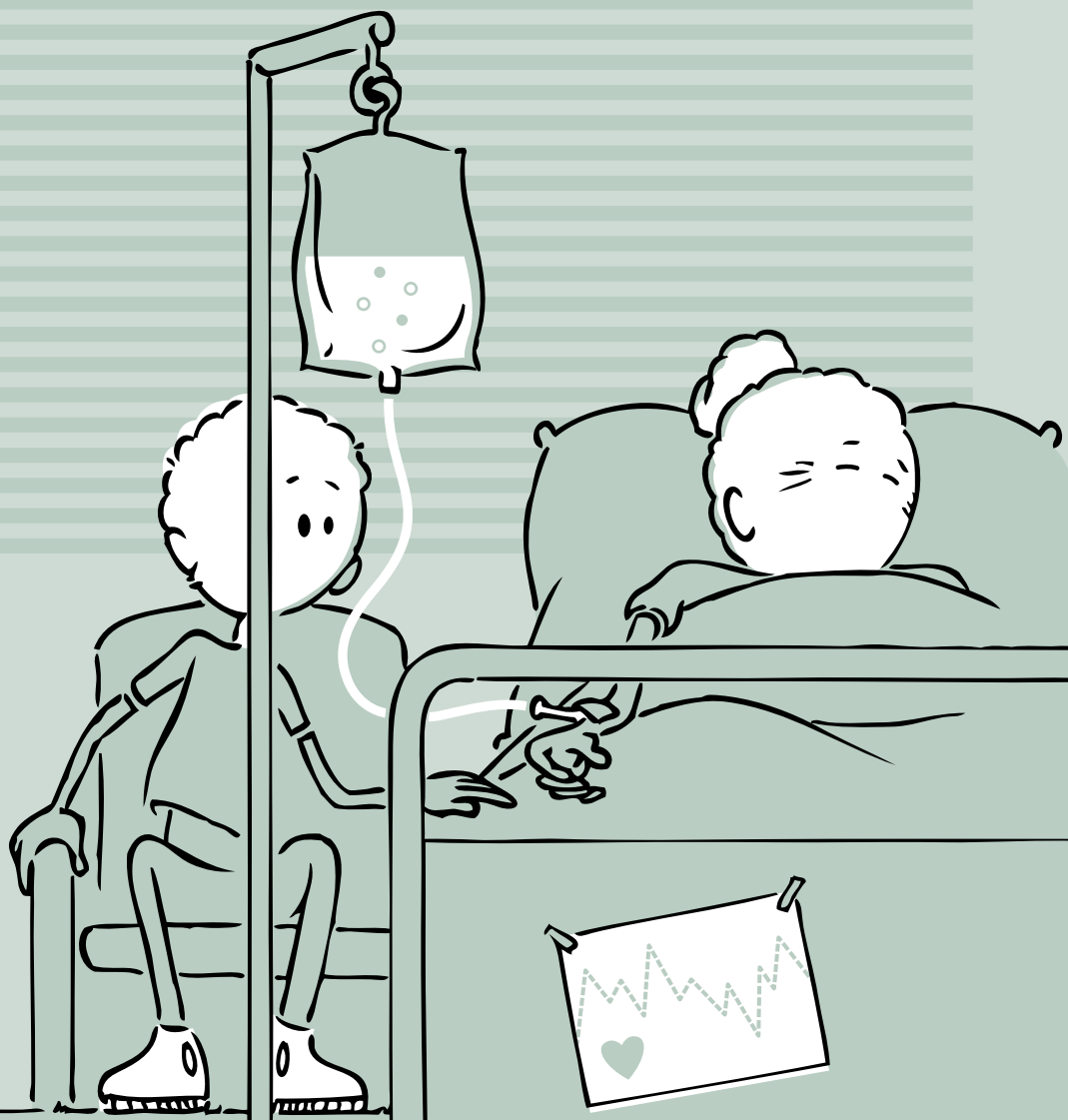
Niels stond op. Hij strekte zijn arm uit en gaf Sjoerd een hand. ‘Dan hebben wij een deal. Dank je. En veel succes, Sjoerd.’

‘Doei!’ Sjoerd sprong op zijn board. Langzaam werd hij een klein stipje in de verte. Maaïke keek Niels aan.

‘Wat was dat nou allemaal, van dat ik ook zou stoppen?’

‘O, gewoon, een testje. Kom, we gaan.’

Niels zat naast oma. Zijn stoel voelde hard aan, en zijn knieholtes plakten vast bij iedere beweging

Oma met een longontsteking.
Als ze maar niet opa achternaging...

11. Oma is ziek

Niels zat naast oma. Zijn stoel voelde hard aan, en zijn knieholtes plakten vast bij iedere beweging. De vorige dag was dat ook al zo geweest, maar hij vertikte het om met dit weer een lange broek aan te trekken. Een week was verstreken sinds Sjoerd het geven van skateboardlessen van hem had overgenomen. Hij had genoten van de vrijheid, het zwembad en de warmte.

Maar nu zat hij in het ziekenhuis, bij oma. Wat is het saai zeg, als ze slaapt. Net zo saai als de grijze kleur van haar ziekenhuisbed.

Een slangetje liep vanuit haar pols naar een apparaat naast hem. Niels stond op en volgde het slangetje dat naar een lange ijzeren stang liep. Die deed hem denken aan de schemerlamp bij oma thuis. Maar in plaats van een lamp hing er een zakje aan. Er stond iets ingewikkelds op, en het zat vol met water. Of iets wat daarop leek. Hij kreeg er dorst van. En honger begon hij ook al aardig te krijgen. Hij had die ochtend geen hap door zijn keel gekregen. Oma met een longontsteking. Als ze maar niet opa achternaging.

'Oma? Ken je die nog van die bank? Weet je wel? Waar je niet op kan zitten?' Hij wuifde met zijn hand voor oma's ogen.

'Ik zou het niet weten. Vertel eens?'

Niels schrok op van een mannenstem achter zich.
Hij draaide zich om en keek recht in de ogen van
een man in een witte jas.

'Dokter! Hoelang staat u hier al?' Hij probeerde recht
te blijven staan tussen het bed en de stoel in en tegelijk
ook nog de dokter enigszins cool een hand te geven.

'Dag, dokter. Eh... ik ben er weer. Niels. Bij oma dus.
Oma slaapt, hè?'

'Dag, Niels. Ja, ik ken je nog van gisteren. Wat fijn dat je
er weer bent. Oma slaapt inderdaad. Maar ze hoort je
wel, hoor. Ze vindt het vast fijn je te horen. En ik weet
zeker dat ze in haar hoofd met jouw raadsel bezig is.'
De dokter knipoogde naar hem.

Toch vreemd, vond hij. Er valt toch weinig te lachen
als je oma zo veel slaapt.

'Maak je je zorgen, Niels?'

'Ik? Welnee.' Hij haalde een hand door zijn haar
en keek naar oma. 'Maar het is wel saai zo.'

**Dokter! Hoelang
staat u hier al?**

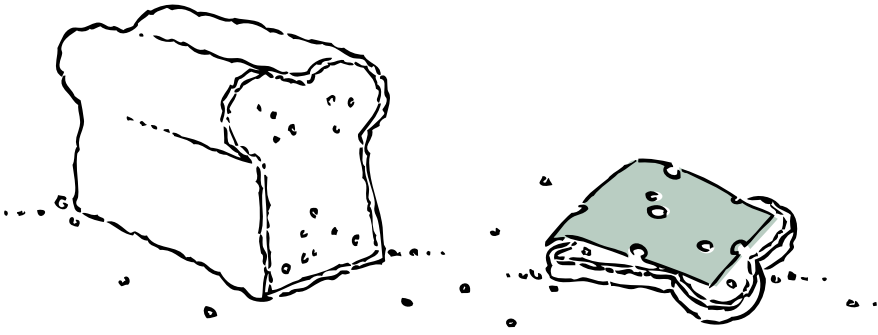
'Je hoeft je echt geen zorgen te maken. De long-ontsteking van je oma is al weg. Nu moet ze alleen nog maar uitrusten. Wanneer ze zo wakker wordt, krijgt ze lunch. Wil jij helpen?' De dokter legde een hand op Niels' schouder.

Lunch? Niels voelde zich ineens een stuk beter.

'Krijg ik dan ook een broodje?' Hij probeerde zijn grootste ogen op te zetten.

De dokter glimlachte. 'Wie weet? Kom maar mee.'

In de kamer van de dokter was het druk. De witte jaloezieën voor het raam deden hard hun best alle zon buiten te houden. Dat lukte, op één streepje na. Dat scheen precies in Niels' gezicht. Hij hield een hand ervoor en keek rond. Een grote, ovalen witte tafel stond in het midden. Erop stonden grijze kannen met koffie. Daaromheen kriskras door elkaar schone en vieze koffiekopjes, volle, halfvolle en lege. Hoopvol keek hij of er nog restjes koek te vinden waren of beter nog, broodjes. Maar wat hij zag, was voornamelijk dokter of zuster en in elk geval niet eetbaar.

Een witte jas met een schrijfblok kwam op Niels aflopen. Erbovenuit staken een heleboel grijze haren die probeerden te ontsnappen uit een bruine speld. Daaronder twee ogen en daar weer onder een leesbril.

‘Niels?’ De ogen keken hem strak aan.

‘Ja?’

‘Oké.’ Er stak een hand onder het schrijfblok vandaan.

Zonder erbij na te denken stak Niels de zijne erin.

Daar had hij onmiddellijk spijt van, want hij wist nu voor het eerst hoe het voelde om een fijngeknepen hand te hebben.

‘Zuster Agneta. Aangenaam. Jij helpt mij met de lunch?’

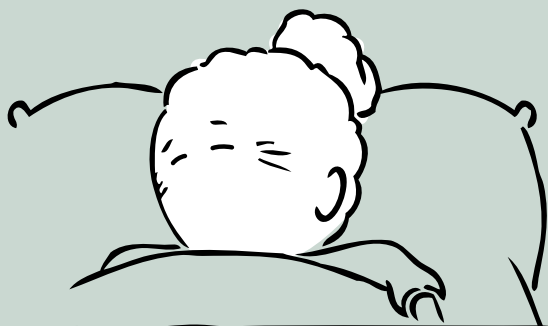
De ogen daalden af en bleven hangen ter hoogte van het schrijfblok.

‘Hebt u broodjes?’ Niels schudde met zijn hand die helemaal wit was weggetrokken.

‘Voor je oma, ja. Kom maar met mij mee, want de dokter heeft even een spoedgevalletje.’ De zuster draaide zich om en liep achter haar schrijfblok aan.

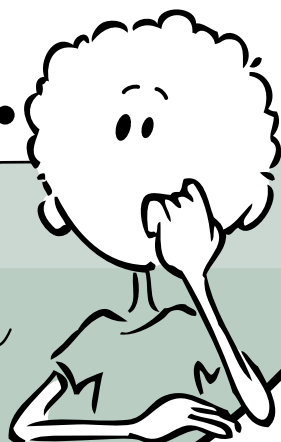
Niels keek om naar de dokter en kreeg een knipoog.

‘Tot straks, Niels. Geef je oma maar een flinke knuffel!’

De longontsteking van je oma
is al weg. Nu moet ze alleen
nog maar uitrusten

*Je hoeft je echt
geen zorgen
te maken*

*Tot straks, Niels. Geef je oma
maar een flinke knuffel!*

Een grote ijzeren kast
op wieltjes vol met dien-
bladen en daarachter
een vriendelijke, dikke
meneer kwam naar
Niels toe gerold

*Zuster Agneta
pakte er een dien-
blad van en gaf
dat aan Niels*

Zuster, mag ik zelf zo ook wat eten?

12. Belastingen, wat zijn dat voor dingen?

Niels snelde achter zuster Agneta aan. Een deel van het haar was inmiddels ontsnapt uit de speld en werd door zuster Agneta driftig achter het pootje van haar bril vastgezet. Bij de lift bleef ze staan. Niels deed net of hij snapte waarom en bleef netjes naast haar staan.

‘Hier komen ze zo uit.’ De ogen staarden weer naar het schrijfblok.

‘Natuurlijk.’ Hij had geen idee waar zuster Agneta het over had. Maar het leek hem verstandig om net als zij naar het schrijfblok te kijken.

‘Kijk jij maar naar de lift, Niels.’ De ogen gingen heel even opzij.

‘Natuurlijk.’

‘Daar komt zo de lunch voor je oma uit.’

Ah, nu begreep hij het. Strak staarde hij naar de lift. Grijs, dichte deuren. Gelukkig duurde het niet lang voordat die opengingen, want in zijn hoofd dansten intussen wel tien overheerlijke verse broodjes.

Een grote ijzeren kast op wieltjes vol met dienbladen en daarachter een vriendelijke, dikke meneer kwam naar Niels toe gerold.

Zuster Agneta pakte er een dienblad af en gaf dat aan Niels. Ze gebaarde met haar hoofd naar links.

‘Lopen. Lunch voor oma.’

Het teruglopen vond Niels een stuk makkelijker dan de heenweg. Nu had hij tenminste ook iets in zijn hand.

‘Zuster, mag ik zelf zo ook wat eten?’

Zuster Agneta stopte plotseling met lopen. Strak keek ze hem aan. ‘Wat?’

‘M-Mag ik zo ook wat eten?’ Hij staarde naar het dienblad. Had hij nou echt iets heel gek gevraagd?

‘Ik ben allang blij dat we nog wat voor je oma hebben. Het moet niet gekker worden hier.’ De pluk haar ontsnapte en werd weer vastgezet achter het brillenpootje. Niels had ineens medelijden met die pluk haar.

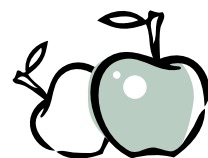
‘Daar hebben we echt geen geld voor, hoor.’ De zuster rolde met haar ogen, gooide haar hoofd in haar nek, schoof haar schrijfblok onder haar arm en liep verder. Hij vond het meer op het marcheren van een soldaat lijken dan op lopen. Bij de kamer van oma hield ze halt. ‘Vanaf hier weet je het zelf wel, hè? Dan ga ik weer verder. Dag, Niels.’

‘Dag, zuster Agneta.’ Niels liep de kamer van oma binnen. Hij haalde opgelucht adem toen hij zag dat ze wakker was. Haar bed was halverwege omhooggezet, en met grote ogen keek ze naar Niels. Eindelijk zag hij weer lieve ogen.

‘M’n jongen. Wat heerlijk dat je er bent.

Kom hier.’

Hij gehoorzaamde.

Even later worstelde hij zich met moeite los uit de armen van oma. 'Hier oma. Ik heb uw lunch!'

'U? Zeggen we tegenwoordig u? Hoe is dat zo ineens gekomen?'

'O, de zuster was zo streng daarnet. Maar laat maar. Eet maar wat, oma. Alsjeblieft.' Hij zette het dienblad boven op oma's schoot en gaf haar haar leesbril aan. 'Heerlijk, Niels.'

Het water liep hem in de mond.

'Wil je ook wat, Niels?'

'Nee, ik mag niet.'

'Van wie niet?'

'Van zuster Agneta.'

'O ja, die ken ik. De vrolijkheid zelf. Maar hoezo dan?'

'Ze zegt dat het geld op is.'

'O! En wat zei jij? Ga maar naar de bank?' Oma gaf hem een knipoog en nam een hapje van haar broodje. Hij lachte. 'Ik zei niks. Ze is eng. Maar wie betaalt dat dan? Jouw broodje?'

Oma nam een slokje koffie. 'De belastingen, de verzekeringen, en ik zelf ook een beetje.'

'Wat voor dingen?'

'Belastingen en verzekeringen.'

'Verzekeringen ken ik wel. Die betalen ook je ruit als je daar een bal doorheen schopt. Maar belas-dingen?'

Oma lachte. Ze wees naar haar mond. 'Be-las-ting-en. Met een t. Tingen.' Oma benadrukte het laatste woord. 'Belastingen. Wat zijn dat dan voor dingen?'

Oma ging nog wat rechterop zitten. Ze gaf Niels een broodje. 'Dit broodje, Niels, is voor een deel betaald door de belastingen. Wist je dat?'

'Mm, lekker. Prima dingen dus, die belastingen.'

Niels genoot met volle teugen.

'Heb je weleens post van de belastingen gezien thuis?'

Oma roerde wat in haar koffie. 'Of een e-mail?'

'Ja! Heeft mijn vader een hekel aan.'

'Precies. Dat is 'm. In die e-mail staat hoeveel belasting jouw papa en mama moeten betalen.' Oma keek naar Niels. 'Een deel van wat jouw papa en mama verdienen met werken gaat naar een grote pot waar iedereen die geld verdient wat in doet. Dat zijn de belastingen.'

'Wauw. Dat moet dan een heel grote pot met geld zijn, zeg.' Hij pakte het koekje dat naast de koffie van oma lag.

'Inderdaad. En van die belastingen worden sociale voorzieningen betaald.'

Niels verslikte zich bijna in zijn koekje.

'Wat? Sociale dingen?'

'Sociale voorzieningen. Dat zijn dingen waar iedereen in dit land gebruik van kan maken.'

Zoals de weg waarover je rijdt met de auto, of de school waar je naartoe gaat, of het speelplein waarop je speelt.'

'Of de politie?'

'Die ook. Maar ook een deel van het ziekenhuis wordt daarvan betaald. Dus de dokter, en ook mijn lunch.'

Niels staarde voor zich uit. 'En dat allemaal uit die grote pot met geld van de dingen? Ik bedoel van de belastingen?'

'Juist, ja.'

'Maar is die dan nooit op?' Hij keek naar zijn koekje. Dat was wel bijna op.

'Niet zolang mensen die werken daar iets in doen. Maar we moeten er wel een beetje zuinig op zijn. En het eerlijk verdelen.'

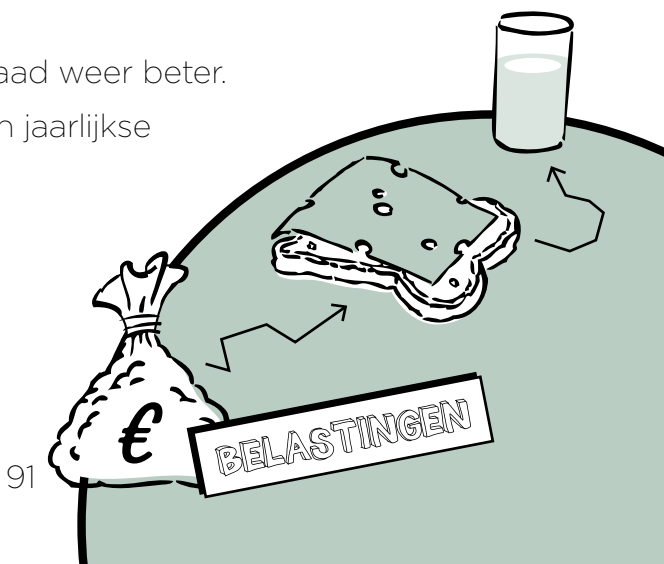
Inmiddels snapte hij het wel, maar hij maakte zich toch nog een beetje zorgen.

'Oma, als ik iets verdien met het geven van skateboardlessen, moet ik dan ook belastingen betalen?'

Oma lachte. 'Nee, Niels, jij bent nog te jong daarvoor. Dus maak je maar geen zorgen. Hier, neem nog een broodje. Jij moet er nog van groeien. Niets zeggen tegen zuster Agneta, hè?'

Hij lachte. Oma was inderdaad weer beter.

Gelukkig maar. Dan kon hun jaarlijkse reis naar Spanje straks dus gewoon doorgaan.

*Verhuizers waren druk
heen en weer aan het lopen
en leken het allemaal heel
normaal te vinden*

*Hij had een mooi plekje
uitgekozen. Zo had hij
perfect zicht op de verhuis-
wagen die voor de deur
van Maaïke stond*

13. Maaïke verhuist

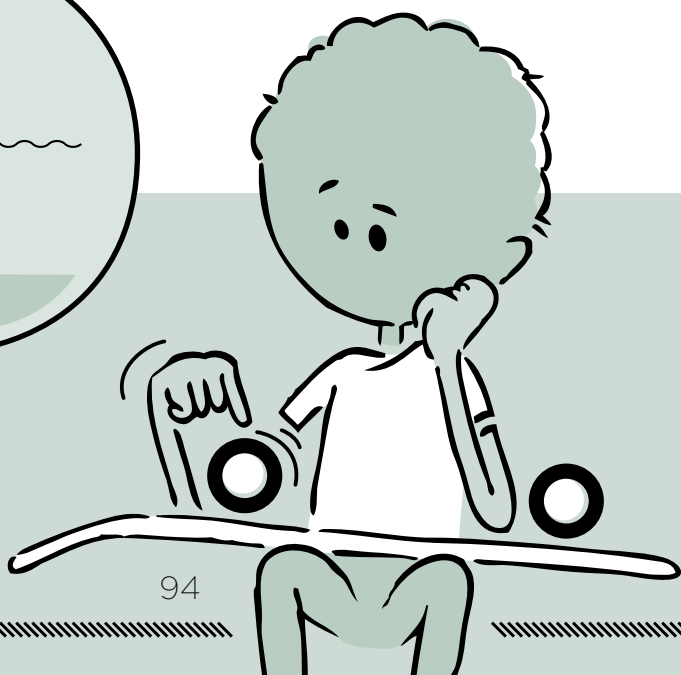
Niels zat in de vensterbank. Zijn skateboard lag op zijn schoot. Hij had een mooi plekje uitgekozen. Zo had hij perfect zicht op de verhuishuis die voor de deur van Maaïke stond. Groot, geel, en met rode letters. Alsof het vrolijk was. Een grijze bus leek hem beter. Lekker saai, net als regen.

Die ochtend waren ze gaan skaten zoals ze altijd deden op zaterdagmorgen. Maar Maaïke was gestopt. Ze wilde thuis zijn in de laatste uren dat ze nog naast hem woonde. Niels had uitgezocht dat er een bus was die een paar straten hiervandaan vertrok en vlak bij Maaïkes nieuwe huis stopte. Ze konden elkaar dus gewoon blijven zien, ook al ging Maaïke nu verhuizen en naar een andere school. En voorlopig hadden ze afgesproken om eens in de twee weken op zaterdag samen te skaten.

Hij keek weer naar de verhuizers. Die waren druk heen en weer aan het lopen en leken het allemaal heel normaal te vinden. Toch begreep Niels nog steeds niet waarom zowel de vader als de moeder van Maaïke een nieuw huis kocht. Waarom kon er niet eentje hier blijven wonen? Als ze gingen scheiden, kon toch ook alleen de moeder verhuizen? Of alleen de vader? Dat leek hem een stuk minder ingewikkeld allemaal. En het zou hem een hoop buskaartjes schelen.

Hij draaide aan het wiel van zijn skateboard. Toen zag hij in zijn ooghoek mama de kamer binnenkomen. Het was duidelijk zaterdag, want ze droeg een joggingbroek. En alsof dat nog niet genoeg was, daarboven een T-shirt van zijn vader dat haar echt belachelijk stond. Ze kwam naast hem staan en aaide hem over zijn hoofd. Hij deed zijn hoofd opzij en probeerde haar streng aan te kijken. Allemaal best, hoor, dat kleffe gedoe met moeders. Maar niet als iemand anders het misschien kon zien. Het leek hem toch logisch dat dat niet echt cool was.

**Vind je het
nog steeds erg
dat Maaike
verhuist?**

'Waar denk je aan, Niels?'

O ja, die had hij kunnen raden. Typisch moeders.

Waar denk je aan? Alsof hij dat wist.

'Ik weet niet.'

'Vind je het nog steeds erg dat Maaïke verhuist?'

Je weet van de buslijn, toch? En van jullie tweewekelijkse afspraak? En als je wil, kan je eigenlijk altijd afspreken.

Ik kan je altijd brengen. Geen enkel probleem.'

Mama liep richting de keuken.

'Mam?' Hij keek naar de keuken. 'Ik snap het bijna helemaal. Ze willen twee huizen in plaats van een, toch?'

'Klopt.'

'Zou ik ook best willen. Maar waarom dan niet dit huis én een ander huis? Dat de vader of de moeder hier blijft wonen?'

Mama draaide zich om. Ze klemde haar handen om een mok met koffie. 'Ik denk dat je dat gewoon even zelf aan hen moet vragen, Niels. Dat is het best. Ga maar gelijk. Nu kan het nog.'

Niels stond op. Goed idee. Hij legde zijn skateboard onder de kapstok en liep de deur uit. Met zijn handen in zijn zakken telde hij de tegels van zijn deur tot aan die van Maaïke. Hij voelde de zon in zijn nek prikken. De verhuizers die zich om hem heen een weg baanden met dozen, dozen en nog eens dozen merkte hij nauwelijks op. Eenmaal binnen liep hij in een rechte lijn naar de vader van Maaïke. Hij wist precies waar die zou zijn. Achter in de keuken, daar was hij meestal.

De vader van Maaïke pakte een leeg koffiekopje van het aanrecht en zette het ergens anders op het aanrecht weer neer

Koffie? Eh... ik bedoel, glaasje ijsthee?

14. Over werkloosheid

'Goedemorgen, meneer Overveen. Hoe gaat het?'

Niels ging met één been opgetrokken op de eettafel zitten. Zo kon hij precies de keuken in kijken.

'Nou, als je het me zo op de man af vraagt, ik heb me weleens beter gevoeld, Niels. En met jou?' De vader van Maaïke pakte een leeg koffiekopje van het aanrecht en zette het ergens anders op het aanrecht weer neer.

'Waarom doet u dat, meneer Overveen?'

'Wat? Dit kopje? Goeie vraag. Geen idee. Maar vertel. Hoe gaat het met jou?'

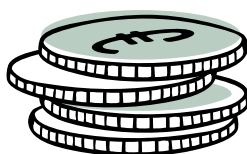
'Goed. Er gaat een buslijn van hier naar een van de nieuwe huizen van Maaïke. Dus. En Maaïke vindt het wel leuk om te verhuizen, geloof ik. Dus ik vind het ook best wel leuk. En u?'

'Het is beter zo, Niels. En je hebt gelijk. Het is allemaal vlak bij elkaar. Misschien worden jullie nog wel betere vrienden nu. Dat zou zomaar kunnen. Koffie?'

'Huh?'

'Eh... ik bedoel, glaasje ijsthee?'

'Graag.'

Een paar minuten later nam Niels gretig een slokje van zijn ijssthee. De vader van Maaïke had het eerst uit de ijskast gepakt. Toen had hij weer een koffiekopje verplaatst en toen had hij de ijssthee weer terug in de koelkast gezet. Vervolgens had hij naar Niels gekeken en de koelkast weer opengedaan. Toen had hij weer een glas gepakt en er ijssthee in gedaan. Omdat hij het vervolgens op het aanrecht had laten staan, was Niels maar van de tafel gesprongen en had hij het er zelf af gepakt.

‘Meneer Overveen, één ding snap ik nog niet.’

‘O. Dat is bijzonder, Niels. Jij snapt vrij veel namelijk.

Dat zal ik wel gaan missen.’

‘Waarom niet dit huis maar een ander huis? Als u dan zo nodig twee huizen wilt, waarom niet dit huis houden?’

De vader van Maaïke moest een beetje lachen. Zijn ogen keken wel, maar ook weer niet.

‘Hallo? Meneer Overveen?’ zei Niels, en hij zwaaide.

‘Sorry, ik was even aan het bedenken hoe ik je dit moest uitleggen.’ Meneer Overveen draaide zich naar Niels toe, rechte zijn rug en duwde zijn schouders naar achteren. Hij zette zijn wijsvingers tegen de zijkant van zijn hoofd.

‘Zo, vingers tegen de slapen. Kan ik beter nadenken.

Weet je nog dat ik bij dat bedrijf werkte? Hier een stukje verderop?’ Twee vingers bleven stevig tegen de slapen aan.

Niels vond het gek, maar ja, volwassenen deden wel vaker gek. 'Ja?'

'Dat bedrijf is failliet. Weet je wat dat is?'

'Natuurlijk. Net als wat een bank kan zijn, maar meestal niet is. Dan is het geld op en kan het bedrijf niet meer bestaan.' Niels liep weer terug naar de tafel. Hij keek naar de vader van Maaïke. Aan de stand van zijn vingers kon hij zien dat hij nog steeds hard nadacht.

Meneer Overveen vervolgde: 'Precies. Dat is bij het bedrijf waar ik werkte helaas gebeurd. Dat is failliet. En nu heb ik geen baan meer. En daarom kan ik het huis niet meer betalen.'

Niels haalde zijn schouders op. 'Dat geeft niks, hoor. Ik kon het ook niet betalen. Maar als u naar de bank gaat, dan kunt u het wel betalen. Dan leent u het gewoon van de bank.'

De vader van Maaïke moest lachen. Hij liet zijn handen zakken. Zag er toch wat normaler uit, vond Niels.

'Klopt. Hoe weet jij dat nou weer? Hoe dan ook, om dat te kunnen lenen van de bank moet je wel een inkomen hebben. Weet je wat dat is?'

Het bedrijf waar ik werkte, is helaas failliet. En nu heb ik geen baan meer

Maar ik kan de rente niet meer betalen nu

'Ja. Dat is wat je verdient met bijvoorbeeld werk.'

Niels nam een slokje van zijn ijssthee.

'Klopt. En je moet wat betalen aan de bank om te mogen lenen. Weet je dat ook?'

'Ja. Dat heet rente, toch?' Niels rammelde met de ijsklontjes.

'Correct. Maar ik kan de rente niet meer betalen nu.'

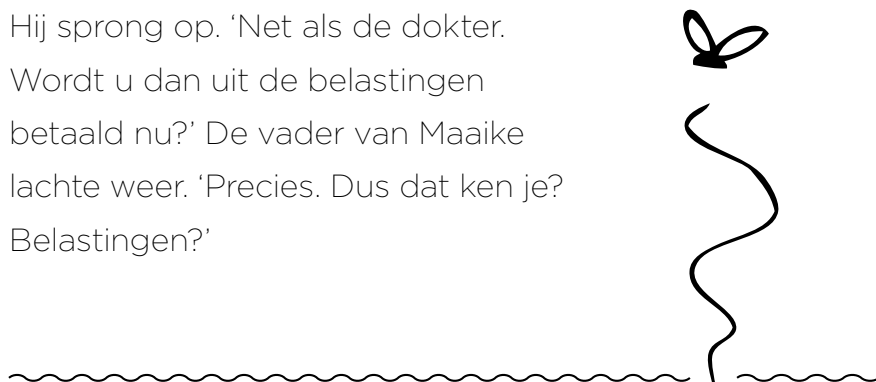
Niels stond op en zette zijn ijssthee met een knal op de tafel. Een paar druppels sprongen over de rand.

'Dat ook al niet meer? Is alles op dan? Het geld?'

Alles?' Met grote ogen keek hij naar de vader van Maaïke. 'Dus u verdient nu geen geld meer?'

Gewoon, omdat het bedrijf failliet is? Maar daar kunt u toch niets aan doen?'

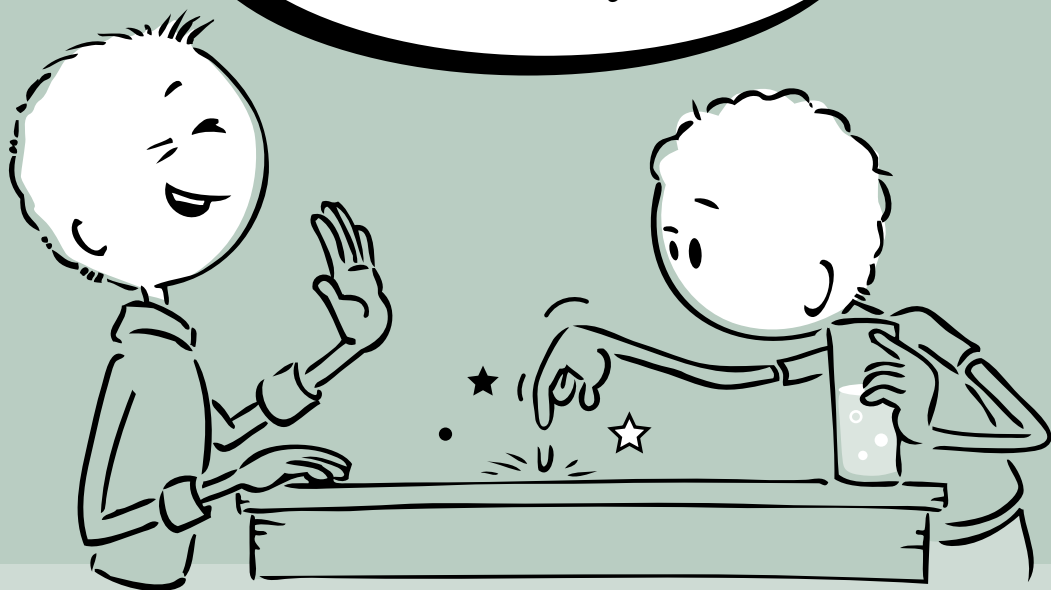
De vader van Maaïke pakte een stoel en ging zitten.
Hij wees naar de stoel aan de andere kant van de tafel
en gebaarde Niels dat hij daarop moest gaan zitten.
'Ik blijf liever even staan.' Niels kreeg het steeds warmer.
Geen geld meer. Failliet. Hij staarde naar buiten.
'Waarom dan allemaal?' Zijn stem sloeg over.
'Niels, ga nou toch maar even zitten.'
Schoorvoetend gehoorzaamde hij.
'Kijk, het zit zo. Ik heb nu een werkloosheidsuitkering.'
De vader van Maaïke vouwde zijn handen in elkaar.
Zijn onderarmen rustten op het houten tafelblad.
Niels zuchtte. 'En wat is dat dan nou weer?' Het zou
wel weer iets stoms zijn waar hij niks van zou begrijpen.
'In dit land krijg je tijdelijk geld van de overheid als je
geen werk hebt. Meestal tot je weer werk hebt.
Dat heet een uitkering.'
'Hm. Aardig, zeg. Overheid?'
'Ja, dat zijn de ministers en de minister-president.
Weet je wel?'
Hij knikte. 'Dat snap ik. Maar waar halen zij dat geld
dan vandaan?'
'Uit de belastingen.'
Hij sprong op. 'Net als de dokter.
Wordt u dan uit de belastingen
betaald nu?' De vader van Maaïke
lachte weer. 'Precies. Dus dat ken je?
Belastingen?'

Niels knikte driftig. 'Ken ik, ja. Ik weet er alles van. Reuzehandig. Ze betalen alles wat nodig is. De school, de dokter, de politie. En nu ook nog u!' Hij boog naar de vader van Maaïke toe en keek hem recht in de ogen. Hij tikte met zijn wijsvinger op de tafel. 'U kunt dit huis dus nog wel betalen, hè? Komt het doordat ik een bal door de ruit heb geschopt?'

De vader van Maaïke proestte het uit. 'Ben je gek? Ik zou niets liever willen dan jouw buurman blijven. Geloof me nou maar. Alleen, mijn uitkering is minder dan ik verdiende. Daarom is dit huis nu te duur voor mij.'

*Niels tikte met zijn
wijsvinger op de tafel.
Komt het doordat ik een bal
door de ruit heb geschopt?*

De vader van Maaïke proestte het uit. 'Ben je gek?'

Meneer Overveen stond op. Hij pakte Niels bij de hand en trok hem omhoog. Toen pakte hij hem bij beide schouders vast en ging recht voor hem staan.

'Kom, we houden erover op. Al deze grotemensenpraat. Wat dacht je van stiekem een potje voetbal in de tuin? Gaan we daarna nog even wat dozen sjouwen, oké? Help je me dan? Niels?'

Maar Niels was al onderweg naar de tuin. 'Maaïke, doe je ook mee?' Hij tuitte zijn handen rond zijn mond in de hoop dat zijn roep het tot haar slaapkamer zou halen. Even later voetbalden Niels, Maaïke en haar vader voor de laatste keer samen in de tuin. En Niels wist dat het zo beter was. Twee nieuwe huizen, een nieuwe start.

*Het opstijgen vond
Niels altijd het mooist.
Nu ook weer*

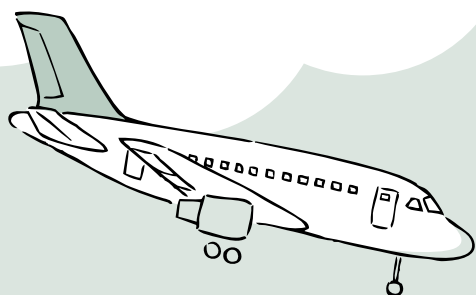
Niels keek naar links. Daar zat ze. Pas een week uit het ziekenhuis

15. Een zomer zonder Spanje is geen zomer

Het opstijgen vond Niels altijd het mooist. Nu ook weer. Een onzichtbare kracht drukte je in je stoel. Hij keek naar buiten. Straks zou alles zo klein zijn, dat hij het huis van oma en zijn eigen huis door hetzelfde raampje in het vliegtuig kon zien. En daarna zouden witte wolken er als een deken overheen worden gelegd. Dan zou alles oersaai worden in het vliegtuig. Maar niet naast oma, natuurlijk.

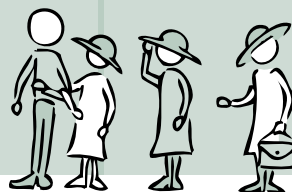
Hij keek naar links. Daar zat ze. Pas een week uit het ziekenhuis. Vorig jaar zat naast oma nog opa. Nu niet meer. Hij voelde in zijn zak. Het muntje ging mee naar Spanje. Een zomer zonder Spanje was geen zomer. En dit jaar voor het eerst zonder zijn ouders. Dat mocht als je elf was. Een hele week. Hij gooide zijn hoofd naar achteren en liet het rusten tegen de stoel. De kriebel in zijn buik bij het afscheid op Schiphol was gelukkig weg. In plaats daarvan had hij nu een soort opgewonden gevoel over wat er allemaal komen ging.

Op het vliegveld van Alicante stonden oma's beste vrienden haar al op te wachten. Oom Carlos en tante Willy, en de twee tantes zonder man. Tante Elisabeth, Spaans, en tante Gabriela, Italiaans.

Op het vliegveld van
Alicante stonden
oma's beste vrienden
haar al op te wachten

ARRIVALS

Niels mocht ze allemaal tante en oom noemen. Hij kende ze tenslotte al vanaf de eerste keer dat hij mee mocht in het vliegtuig. Jaar in, jaar uit had hij kaartspelletjes met ze gespeeld. Of zandkastelen met ze gebouwd. Of jeu de boules gespeeld in de schaduw. Of Spaanse tortilla's gemaakt met tante Elisabeth. Of pastasaus gemaakt met tante Gabriela.

Wanneer hij groot was, wilde hij in Italië gaan wonen en iedere dag pastasaus maken. Tante Gabriela was zijn grote favoriet. '*Mio bambino!*' riep ze altijd als ze hem zag. Ook nu weer. Op Alicante.

Hij hoopte maar dat niemand het hoorde.
Niels wist inmiddels ook dat het geen zin had om
wat terug te zeggen. En dus liet hij zich fijnknijpen.
Net zolang tot hij bijna geen lucht meer had.
Toen worstelde hij zich los.
'Mooi weertje, hè?' Een lach van oor tot oor verraadde
dat hij zich top voelde. De vakantie kon nu echt beginnen.

De taxirit, de man bij het appartement die oma's tassen
pakte en hem aan zijn oorlelletje trok. Het uitzicht over
zee en het terras waar ze altijd zaten met de zwart-witte
tafeltjes. Alles was weer precies zoals vorig jaar.
Het enige verschil was dat opa er nu niet bij was.
En papa en mama evenmin. Maar Niels was niet van plan
om dat erg te vinden. Hij was met oma. Een hele week
voor zich alleen. Kaarten, snoepjes en alles vragen wat
hij maar wilde.
Hij ging op het balkon staan. De reling voelde hard aan
onder zijn ellebogen. Hij voelde oma's ogen in zijn rug
prikken, dus keek hij om.
'Wat ben je al groot, Niels. Ik ben niet eens meer bang
dat je naar beneden valt.' Ze kwam naast hem staan.
'Zie je die zee daar? Zo mooi.' Haar ogen staarden
in de verte. 'Ik weet zeker dat opa dat ook nog ziet.
Misschien zweeft hij er wel boven. In ieder geval is hij
er nog, hè, Niels? Net als wij. Samen.' Ze sloeg een arm
om Niels heen en drukte hem dicht tegen zich aan.
Niels begreep er niet zo heel veel van. Zee. Opa.

Maar hij besloot gewoon dat ze gelijk had. Dat leek hem leuk. Hij keek naar de zee, en het kon best zo zijn. Hij vond in elk geval van wel. Opa deed nog gewoon mee. Toen keek hij naar beneden. Daar zaten ze. Oom Carlos, tante Willy en tante Elisabeth. Op het ronde tafeltje stonden drie drankjes tussen de zwart met witte tegeltjes. Daarnaast zag hij zijn favoriete nootjes. De stoelen waren ook nog hetzelfde als vorig jaar. Wit en van zwaar materiaal. Gietijzer noemde oma dat. Het kale hoofd van oom Carlos glansde in de zon. Van tante Willy en tante Elisabeth zag hij alleen maar twee grote zonnehoeden. Tante Gabriela kwam er net aanlopen. Ze had haar ruitjesshort nog aan. Er zaten witte vegen op. Een bloemendoek hield haar zwarte, lange haren bij elkaar.

Met een ruk draaide Niels zich om. 'Kom, oma! We gaan naar beneden. Ze zitten op het terras. Oom Carlos, tante Willy en tante Elisabeth. Tante Gabriela komt er ook aan.' Hij snelde naar oma die in de keuken haar leesbril aan het poetsen was. Ze legde de poetsdoek weg en draaide de kraan met de krullen stevig dicht. Toen bond ze de theedoek tegen het lekken eromheen. 'Poeh poeh, wat hebben we weer een haast. Ga jij maar vast. Ik pak even mijn tas uit en blaas nog wat uit.' Hij stoof de trap af. Zijn voetstappen galmden door het trappenhuis. De statige houten leuning werd ondersteund door zwarte ijzeren pilaren met krullen. Hij hield hem stevig vast bij de bochten. Hij moest er drie maken om helemaal beneden te zijn. Vorig jaar kon hij steeds de laatste twee treden overslaan bij iedere bocht. Nu nam hij er drie per bocht. Eenmaal beneden angekommen kon hij het terras zien liggen. Hij keek nog een laatste keer om zich heen. Het leek wel of alles hier van marmer was. De vloer, de trap. Hij legde zijn hand op de vloer. Heerlijk koel voelde die aan. Met een flinke hap lucht snoof hij de Spaanse zomersfeer op, en hij liep naar buiten. De warmte sloeg als een vochtige deken om hem heen. Vier opgewekte gezichten keken om.

'Mio bambino.' Tante Gabriela liep naar
Niels toe en kniep hem nogmaals fijn

'Ma mio bambino, per sempre!' riep tante Gabriela uit

16. Voor altijd vakantie

‘Niels,’ zei oom Carlos, ‘kom erbij! We hebben zó uitgekeken naar je komst!’

Tante Willy zette een stoel voor hem klaar.

‘Poeh, die stoelen worden ook ieder jaar zwaarder.

Hier, Niels, ga lekker zitten. Dat heb je wel verdiend na zo’n lange reis.’

Niels plofte neer en keek van oom Carlos en tante Willy naar tante Elisabeth en tante Gabriela. Zou hij straks ook zo bruin zijn? Hij probeerde stoer te kijken, maar kon alleen maar glimlachen.

‘*Mio bambino.*’ Tante Gabriela liep naar Niels toe en kneep hem nogmaals fijn.

Niels zette zijn zonnebril recht. Hij deed hard zijn best om wat leuks te zeggen.

‘Tot wanneer hebt u vakantie? Ik nog een week!’

Verbaasd over zichzelf keek hij naar oom Carlos en tante Willy. Het was gelukt. Gesprek geopend.

Tante Elisabeth en tante Gabriela keken glazig naar oom Carlos. Die lachte hartelijk en vertaalde wat Niels had gezegd in het Spaans. Tante Gabriela kon dat ook verstaan. Met enige vertraging moesten ook de tantes hard lachen.

‘*Ma mio bambino, per sempre!*’ riep tante Gabriela uit.

‘Voor altijd, Niels. *Per sempre* betekent voor altijd.’

Wij hebben altijd vakantie.' Oom Carlos nam een slokje van zijn wijn. 'En wat wil jij drinken?'

'Cola.' Niels wist wel dat hij er 'graag' of 'dank u' achter moest zeggen, maar daar had hij ineens helemaal geen zin meer in. Altijd vakantie. Wat was dat nou weer voor een oneerlijk gedoe, zeg. Met een frons tussen zijn ogen staarde hij naar de zee. Iedere golf vaagde een stukje van zijn heerlijke vakantiegevoel van daarnet weg.

Het geklets tussen oom Carlos en tante Willy kon hem helemaal niet meer schelen.

Tante Gabriela stootte oom Carlos aan en brabbelde iets onverstaanbaars.

Oom Carlos keek van tante Gabriela naar Niels.

'Wat is er, Niels? Tante Gabriela vraagt of je boos bent?'

'Boos? Wie? Ik?'

Een oud obertje zette een groot glas cola voor Niels neer en gaf hem een knipoog.

Niels nam een slok. Echt niet dat hij een beetje ging zitten vertellen waarom hij boos was.

Oom Carlos haalde zijn schouders op en keek naar tante Willy. Hij gooide zijn handen in de lucht. 'Zeker al aan het puberen.' Toen draaide hij zich weer naar Niels. 'Heb je een vriendin of zo? Is dat het? Een vrouw in het spel?'

Oom Carlos lachte hard om zijn eigen grap.

Niels keek opzij. Hij vond dat er weinig te lachen viel.

'Nou, als u het dan echt moet weten...' Hij strekte zijn rug.

'Hoezo hebt u altijd vakantie? Ik moet altijd naar school.

Ik heb maar zes weken vakantie. En ik ben maar een week hier.

En mijn vader en moeder hebben al helemaal nooit vakantie. En u? Altijd? Dat is toch gemeen?' Met trillende hand pakte hij zijn cola op. Hij keek naar tante Gabriela en zag de zorg in haar ogen. Waarom werd hij altijd zo boos als hij iets niet snapte? Hij voelde een hand op zijn arm.

Oom Carlos boog zich naar hem toe. 'We zaten maar een beetje te dollen. Maar het is wel echt waar. Wij hoeven niet meer te werken. Wij hebben al heel veel jaren gewerkt. En nu zijn we met pensioen.' Indringend keek oom Carlos hem aan.

'Met wat?' Alweer zo'n raar woord.

Hij had echt geen zin meer in deze week. Alleen maar grote mensen.

Hij staaarde voor zich uit.

'Met pen-si-oen. Pensioen.'

Oom Carlos wuifde zijn hand voor de ogen van Niels. 'Pensioen betekent dat je niet meer hoeft te werken als je opa of oma bent.'

Pensioen
betekent dat je
niet meer hoeft
te werken als
je oud bent

Oom Carlos keek even naar tante Willy en toen weer naar Niels. 'Ah, ik zie al dat je weer wat kleur op je wangen krijgt.' Opgelucht zakte oom Carlos weer achterover in zijn stoel. Hij stak zijn duim op naar de Spaanse en de Italiaanse tante alsof hij de kust veilig wilde verklaren. 'Als je opa of oma wordt?' De frons tussen de wenkbrauwen van Niels werd er niet minder op.

'Nou. Carlos, dat is wel een beetje raar gezegd, hè?' Tante Willy ging rechtop zitten. 'Je hoeft niet per se een kleinkind te hebben om met pensioen te kunnen gaan, hè, Carlos? Ik zal het wel uitleggen.' Ze boog voorover naar Niels. 'Als je werkt, dan spaar je voor later. Voor als je ouder bent en niet meer wil of kan werken, weet je?' 'Net zoals ik spaarde voor een nieuw skateboard of zo?' 'Precies.' Trots vervolgde tante Willy haar uitleg. 'En als je dan niet meer werkt, dan ben je, zoals we dat noemen, met pensioen.' Ze legde de nadruk op de laatste twee woorden. 'Pensioen is al het spaargeld dat je bij elkaar hebt gespaard toen je werkte. En daar kan je dan van leven, weet je?'

Niels draaide met zijn vinger achten over zijn broek. Het was net of hij zich dan beter kon concentreren. Hij sloeg zijn ogen op naar tante Willy. Leven van spaargeld? Niet meer hoeven werken? 'Moet je dan niet heel veel sparen?'

Tante Willy glimlachte geruststellend. 'Klopt. Soms spaar je alleen, en soms met een heleboel anderen. Dan leg je alles samen op dezelfde grote hoop. En dat is dus pensioen.'

'En is dat dan genoeg voor de rest van je leven?

Kan je daar dan een huis in Spanje van kopen?'

Oom Carlos lachte en zag zijn kans schoon om ook weer te praten. 'Nou, Niels, dat is natuurlijk niet voor iedereen weggelegd.' Hij stroopte zijn mouwen op en vervolgde wat langzamer: 'Ik zal je eens vertellen over mijn bedrijf.' Hij zakte achterover, legde zijn ene been over zijn andere en pakte zijn wijnglas.

Tante Willy gebaarde druk naar oom Carlos. 'Laat dat joch. Jij weer met je opschepperij. Daar zit zo'n joch toch niet op te wachten?'

'Willy...' Oom Carlos hief zijn wijnglas wat verder omhoog, draaide er rondjes mee en keek er met enige verbazing naar. Dit zag er allesbehalve stoer uit. 'Nu even mannen onder elkaar.' Hij haalde diep adem en begon.

'Niels, m'n jongen. Lang geleden. Toen had ik een zaak. En de zaakjes liepen goed. En toen dacht ome Carlos, we doen het *Carlitos way*.' Even keek hij opzij naar Niels. 'Ja. *Carlitos*. Dat ken ik wel. Ga verder?' Ingespannen keek Niels naar het wiebelende glas.

Oom Carlos vervolgde bijna neuriënd zijn verhaal.

'Ik dacht, Carlos, het is tijd voor de jongere generatie. Ik verkoop de hele boel, op een klein deel na. En dan ga ik -'

'Dus u hield zelf nog wel een aandeel in de zaak?'

Oom Carlos ging met een ruk rechtop zitten.

'Een aandeel? Waar heb je dat geleerd?'

Voorzichtig zette hij zijn glas op de tafel.

Hij legde zijn ellebogen op zijn knieën.

Niels' wenkbrauwen kropen omhoog.

'Wat? Van dat aandeel?'

Oom Carlos knikte driftig.

'Nou, gewoon,' vervolgde Niels. 'Ik heb een aandeel in mijn eigen bedrijf. Dat geeft lessen in skateboarden.

En alles wat ik daarmee spaar, zet ik op de bank.'

Oom Carlos was even stil.

‘Ja, wel een goede bank, hoor. Zal niet zo snel failliet gaan, denk ik.’ Niels roerde met zijn rietje in de cola. Oom Carlos was wel erg stil nu. Zou hij iets verkeerd hebben gezegd?

‘Ik heb wel een keer met die bank gepraat, hoor. Toen ik het huis van onze burens wilde kopen. Maar ik kreeg nog geen lening. Snapt u, oom Carlos? Waarom zegt u niks? Voelt u zich wel lekker?’

Oom Carlos zat nog steeds met zijn ellebogen op zijn knieën en keek Niels van opzij aan. ‘Hoe weet jij al die dingen?’ Het leek net of hij fluisterde in plaats van praatte. En hij praatte ook zo langzaam ineens. Het leek Niels het verstandigst om dan ook maar langzaam te gaan fluisteren.

‘Nou, gewoon. Ik had een keer een muntje van vijftig eurocent. Toen kwam ik bij de bank. En toen ik het huis van Maaïke wilde kopen, dacht ik: ik hou het nog even bij skateboarden. En toen ik mijn eigen bedrijf met dat skateboarden had opgebouwd, nam iemand anders het lesgeven over en bleef ik aandeelhouder. Intussen werd oma ziek en bleek de dokter betaald te worden door de verzekeringen net als die ruit die ik heb ingetrapt, en ook door de belastingen. Dat was het zo’n beetje.’ Hij hoopte vurig dat oom Carlos niet meer zo raar zou kijken. Maar het tegendeel was waar. Niels begreep weer eens niets van volwassenen.

Oom Carlos bewoog niet, hij zei niets en hij was zelfs gestopt met het kijken in zijn wijnglas. Niels wist niet wat hij hiermee aan moest. Hij had toch niks verkeerd gezegd nu? Nog meer praten dan maar.

‘Maar toen u dus zei dat u nooit meer hoefde te werken, toen dacht ik dus: nou ja, da’s oneerlijk voor mijn papa en mama. En voor de papa en mama van Maaïke.

De vader van Maaïke moest zijn huis verkopen doordat hij zijn baan kwijtraakte.’ Hij struikelde bijna over zijn eigen verhaal. ‘En toen werd ik boos. Bent u nu ook boos?’

Hij staarde naar zijn slippers. ‘Ik word ook altijd boos als ik iets niet snap. Maar nu snap ik het dus. Pensioen. Daar kunt u ook niets aan doen? Toch?’

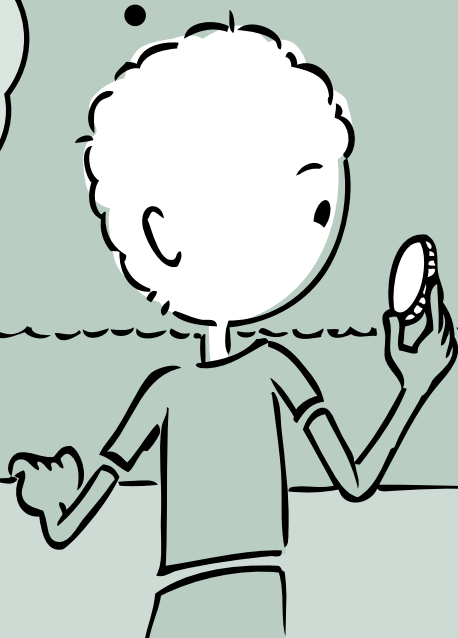
Oom Carlos lachte. Nu wist Niels in elk geval zeker dat hij nog leefde. Het leek hem het meest logisch om maar gewoon terug te lachen.

‘Niels, m’n jongen. Wat een wijsheid. Ik hoef jou niks meer te vertellen. Kom. Dan kijken we samen naar de zee.’

En zo gebeurde het. Dat Niels uitkeek over zee. In Spanje. Hij voelde het muntje in zijn zak. Het muntje dat hij ooit van zijn opa kreeg en dat hem bracht bij de bank en hem zo veel had geleerd over de waarde van geld, dat hij zelfs oom Carlos, de grootste kletskaus van heel Spanje, stil had gekregen. Een muntje dat hem leerde over risico en rente, over banken en failliet gaan, over hypotheken en verzekeringen, over sparen, ondernemen, aandelen, belastingen en pensioen. Een reis die hij nooit van zijn leven had willen missen. Denkend aan zijn opa. Kijkend over zee.

En zo gebeurde het. Dat Niels
uitkeek over zee. In Spanje. Hij voelde
het muntje in zijn zak

Een muntje dat hem leerde over
risico en rente, over banken en
failliet gaan, over hypotheek
en verzekeringen, over sparen,
ondernemen, aandelen, belastingen
en pensioen

Dank!

Dankwoord

Wij danken de volgende personen en partijen voor hun inbreng
– op welke wijze dan ook – bij de totstandkoming van dit boek:

Antoinette Hertsenberg, Linda van der Rest, de testklassen
van Daltonschool Rijsweerd (Carolien van Tellingen
en Mark van Greevenbroek) en KBS de Regenboog
(Ingrid Schwier-Visser), Wijzer in geldzaken, alle sponsors
en *last but not least*, alle kleine en grote onderzoekers
en nieuwsgierige lezers, want daar gaat het tenslotte om...

Dank.

Blijf je verbazen

Op het Actuarიაatcongres van 2013 sprak Diede Panneman met Antoinette Hertsenberg over de woekerpolisaffaire. Hoe kon het dat zo veel mensen in Nederland niet in de gaten hadden welk financieel product ze kochten? Wilden ze het niet begrijpen? Waren ze te goedgelovig? Of was het gewoon echt te ingewikkeld? Waarschijnlijk een mix van deze drie. Maar wat zou dan helpen? Hoe krijgen we het voor elkaar dat mensen het wél kunnen begrijpen? Dat iets wat zo ingewikkeld lijkt hen niet meteen afschrikt?

Antoinette Hertsenberg merkte op dat wij niet al op jonge leeftijd leren omgaan met financiën. Daardoor blijft het eigenlijk een vreemde taal, die je te laat aangeleerd krijgt. Een achterstand die voor de meesten moeilijk in te halen is, terwijl ze op een zeker moment wel met financiële middelen te maken krijgen.

Zo werd bij Diede het idee van een kinderboek geboren. Samen met Monica Swalef en Kornelis Wetsema werd duidelijk dat het vooral een léúk boek moest worden.

Niels verbaast zich over de wonderre
wereld van het geld. Hij onderzoekt
en wil weten hoe het zit

Schrijfster Karin Merkus vertaalde het onbegrip van geld in een leer- en nieuwsgierige Niels, de hoofdpersoon van dit boek. Hij verbaast zich over de wondere wereld van het geld. Hij onderzoekt, wil weten hoe het zit. Monica en haar collega's lezen mee en interviewden scholieren en docenten. Kornelis werd ingeschakeld voor de vormgeving.

En zo ontstonden *Niels & het geldmysterie* en de website **www.nielsontdekt.nl**. Dankzij de verbazing van Niels wordt dit mysterie ontrafeld, of althans voor een heel groot deel. De rest blijft verbazing.

Dus wij zouden zeggen: blijf je verbazen! Dat is de basis van het leren.

Over de initiatiefnemers

Diede Panneman

Diede Panneman (1968) studeerde actuariële wetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam. Hij is sinds 1992 werkzaam in de wereld van de pensioenen. Vanaf 2010 is hij verbonden aan actuariel bureau Sprenkels & Verschuren. Naast de traditionele actuariële werkzaamheden voor bedrijfstak- en ondernemingspensioenfondsen is hij betrokken bij het pensioenbeleid van ondernemingen en sociale partners. Met gewone-mensentaal maakt hij complexe pensioenvraagstukken inzichtelijk.

Monica Swalef

Monica Swalef (1968) studeerde Rechtsgeleerdheid aan de Erasmus Universiteit in Rotterdam en heeft sinds 2000 haar eigen zaak: Swalef pensioenjuristen en academie. Monica is een ondernemende, initiatiefrijke pensioenjurist en een enthousiaste, praktische opleider op het gebied van pensioen. Vanaf haar 25ste legt zij pensioen op een heldere en aanstekelijke manier uit, zodat iedereen het kan begrijpen en zich erin wil verdiepen.

Samen met Niels verbaast zij zich over de wondere wereld van de economie

Kornelis Wetsema

Kornelis Wetsema (1969) studeerde economie en zit al zo'n twintig jaar in het marketing- en communicatievak en is in de dagelijkse praktijk bezig met on- en offline marketing binnen veel verschillende organisaties. Hij zit boordevol ideeën, is altijd op zoek naar nieuwe mogelijkheden en innovaties in zijn vakgebied. Dit doet hij met een gezonde verbinding met de dagelijkse praktijk. Niet omdat het anders moet, maar vooral omdat het beter kan.

Foto: Gerzer Photography

Karin Merkus

Karin Merkus (1971) studeerde economie in Rotterdam en is adviseur bij Sprenkels & Verschuren, waar zij pensioenfondsen adviseert over risicomanagement en vermogensbeheer. Daarnaast is Karin actief als schrijfster van kinderboeken, columns en korte verhalen. Haar verhalen zijn grappig, spannend en educatief, vol van gekke personages. Samen met Niels, hoofdpersoon in haar educatieve boeken, verbaast zij zich over de wondere wereld van de economie.

*Over de
auteur*

Wat anderen zeggen...

Het is een heel leerzaam
boek, zonder dat je door
hebt dat je dingen leert.

Eva, groep 7

- *Toen ik het boek las,
was het net alsof
ikzelf Niels was.*

100

Tijmen, groep 7

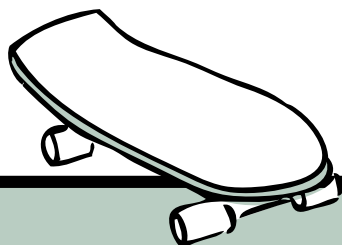
50ct

250

Het boekje Niels & het geldmysterie is een goed voorbeeld van hoe kinderen op een leuke manier over geldzaken kunnen leren. Niet alleen kan het boekje door docenten worden ingezet om het onderwerp in de klas bespreekbaar te maken, ook kan het in de thuissituatie het onderwerp geld op de kaart zetten. Dit is een wenselijke aanvulling op de bestaande programmering van de Week van het geld.

week van het geld

20ct

Sasja van der Knoop, Wijzer in geldzaken

Colofon

Tekst

Karin Merkus

Redactie

Linda van der Rest

Illustraties

Marvin Imhof

Vormgeving

Catapult creëert

Initiatiefnemers

Sprenkels & Verschuren

Swalef pensioenjuristen en academie

Catapult creëert

Niels & het geldmysterie

Stel, je krijgt van je opa een muntje van vijftig eurocent. Je opa zegt dat je daar maar een grote zak snoep van moet kopen. Dat deed hij tenslotte ook altijd toen hij nog klein was.

Maar wat als de mevrouw in de snoepwinkel zegt dat een grote snoepzak ongeveer tien keer zo veel kost als dat muntje? En wat als je bijna vijfduizend jaar moet sparen om het huis van de burens te kunnen kopen? Wat als iedereen zegt dat geld kan groeien op een bank? Of als je erachter komt dat oude mensen in Spanje altijd vakantie hebben? Dan denk je toch op een gegeven moment vanzelf: wie is hier nou gek? Precies.

Dat heeft Niels nou ook. Op momenten dat hij het helemaal niet meer snapt, grijpt hij naar zijn muntje. Het is net alsof hij dan beter kan nadenken. Zou hij er toch ooit een grote snoepzak van kopen? Of zou hij het houden om alles te snappen?

Wat zou jij doen?

50ct

20ct

*“Kinderen zouden veel meer moeten weten van het ontstaan van geld,
de werking van rente en de manier waarop je financiën kunt regelen.
Elk initiatief dat daaraan bijdraagt, juich ik van harte toe.
Fijn dat dit boek er is.”*

Antoinette Hertsenberg, presentatrice Radar

SPRENKELS VERSCHUREN
ACTUARISSEN CONSULTANTS

catapult
creëert